

Afgørelser – Reg. nr.: 02987.00

Fredningen vedrører: Sønderho Fuglekøjer

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 10-12-1964

Fredningsnævnet 22-04-1963

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

10/12-1964

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1964, den 10. december, afsagde Overfredningsnævnet følgende kendelse i sagen nr. 1667/63 vedrørende fredning af arealer i den nordlige del af Sønderho sogn på Fanø.

I den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds den 22. april 1963 afsagte kendelse hedder det:

"Ved brev af 21. oktober 1961 foreslog klitdirektoratet Danmarks Naturfredningsforening, at der snarest muligt af foreningen rejstes fredningssag for et areal syd for Fanø klitplantage omfattende et hedeparti med småklitter, et større klitparti og et mindre opdyrket areal i anledning af, at der var truffet forberedelse til udstykning af byggegrunde på arealet. I henvendelsen til foreningen udtalte klitdirektøren bl.a.:

"Fra landevejen til Sønderho er der en meget smuk udsigt ud over farvandet mellem Fanø og Jylland.

På arealet findes nærmest plantagen en del selvsået birk og bjergfyr.

Stedet er overordentligt naturskønt og værdsat af mange, og med dets beliggenhed op til landevejen har utallige trafikanter lejlighed til at glæde sig over dette stykke uberørt natur, hvilket ikke mindst vil blive tilfældet, efterhånden som største delen af Fanø bliver bebygget med sommerhuse. Man bør derfor efter min mening søge at bevare området fri for bebyggelse."

Danmarks Naturfredningsforening anmodede herefter i brev af 2. januar 1962 fredningsnævnet for Ribe amtsrådsreds om at rejse fredningssag vedrørende arealet, der omfatter ca. 195,6 ha og er beliggende i den nordlige del af Sønderho sogn, afgrænset mod nord af Fanø Plantage, mod vest af sognevejen Nordby-Sønderho, mod øst af Albue bugt og mod syd af en vej, der fra den nævnte sognevej fører mod øst syd for den sydligste af 2 på arealet værende fuglekøjer.

Naturfredningsforeningens påstand går i hovedtræk ud på, at yderligere bebyggelse forbydes inden for hele området, hvorhos der påstås indført en række regulerende bestemmelser for benyttelsen af de pågældende arealer.

Af et af fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter udarbejdet detailleret oversigtskort fremgår bl.a., at en bræmme af 100 meters bredde langs stranden mod nordøst er strandfredet i medfør af naturfredningslovens § 25, stk. 1, om hvilken strandbyggelinie der er tinglyst deklARATION på alle vedkommende ejendomme den 16. december 1940, medens den i henhold til naturfredningslovens § 25, stk. 2, omhandlede skovfredningsbræmme i alt væsentligt følger det af fredningsforslaget omfattede områdes nordlige og sydvestlige afgrænsning 300 meter ind på området. Det er endvidere oplyst af fredningsplanudvalgets sekretær, at den østlige del af området i en nærmere fastlagt bræmme langs Albue bugt tilligemed et betydeligt område af søterritoriet ud derfor er reservatfredet i henhold til landbrugsministeriets bekendtgørelse af 10. august 1939, jfr. justitsministeriets bekendtgørelse af 8. juli 1934, hvorefter det i nærmere fastsat omfang er forbudt at udøve jagt på fuglevildt inden for området.

Fredningsforslaget omfatter helt eller delvis følgende
ejendomme; alle af Sønderho by, Sønderho sogn:

Matr. nr. 3 b:	8433 m ²	Erik Nielsen, Sønderho,
- - 5 b:	39673 -	J. S. Kromann, Th. Dahlsvej 11 ^I , Esbjerg,
- - 5 k:	27137 -	T. Lehn, Englandsgade 32 ^{II} , Esbjerg,
- - 6 b:	88786 -	Statens klitvæsen,
- - 6 c:	2640 -	Søren Larsen Brinch, Sønderho,
- - 6 d:	6570 -	Jens Hansen Iversen, Rindby-Nørby, Nordby,
- - 6 e:	11359 -	Fritz A. Brinch, Sønderho,
- - 7 b:	54350 -	skomagermester Magnus Lambertsen, Sønderho, og trafik ekspedient Walther G. Jensen, Hesselager, Fyn,
- - 7 l:	37593 -	Fritz A. Brinch, Sønderho,
- - 8 c:	2901 -	Statens klitvæsen,
- - 8 c:	3077 -	- -
- - 8 c:	2427 -	- -
- - 8 c:	2172 -	- -
- - 8 d:	3132 -	Jens Hansen Iversen, Rindby-Nørby, Nordby,
- - 8 d:	658 -	- - - - -
- - 8 g:	14531 -	Asmus Hansen, Sønderho,
- - 8 h:	8945 -	J. S. Kromann, Th. Dahlsvej 11, Esbjerg,
- - 8 i:	13313 -	Graves Krogh, Sønderho,
- - 8 k:	45226 -	Statens klitvæsen,
- - 8 k:	100004 -	- -
- - 9 a:	5716 -	Peder H. Pedersen og snedkermester Max Petersen, Sønderho,
- - 9 a:	7459 -	samme.
- - 9 a:	31555 -	-
- - 9 c:	2495 -	-
- - 9 c:	4287 -	-

Matr. nr. 9 e:	86606 m ²	Hans Pedersen, Østervinge 18 ^{st.} , Esbjerg,
- - 9 l:	21495 -	- - - - -
- - 10 a:	6803 -	P. H. Pedersen og snedkermester Max Pedersen, Sønderho,
- - 10 d:	35765 -	P. With Thygesen, Sønderho,
- - 11 a:	13735 -	Asmus Hansen, Sønderho,
- - 11 h:	4539 -	Jens Anton Bagger Iversen, Sønderho,
- - 11 i:	52590 -	Statens klitvæsen,
- - 12 a:	8989 -	Jens Anton Bagger Iversen, Sønderho,
- - 12 a:	10924 -	- - - - -
- - 29 c:	19170 -	Carl M. Lauridsen m. fl., Skolegade 72 ^I , Esbjerg,
- - 35 a:	8377 -	Eigil Skovgård Pedersen, Felsted,
- - 37 b:	7313 -	Anna Sonnichsen og Valborg Jensen, "Lærkereden", Sønderho,
- - 59 e:	1004 -	P. With Thygesen, Sønderho,
- - 61 b:	14733 -	Rigmor Anthonisen, Sønderho
- - 64 t:	87094 -	Statens klitvæsen,
- - 70 g:	16306 -	S. J. Sonnichsen, Sønderho,
- - 84 :	23859 -	Anna Grau m. fl., Sønderho,
- - 85 a:	8977 -	Svend Brinch m.fl., Stormgade 24, Esbjerg,
- - 87 c:	18259 -	Hartvig Jensen, Sønderho,
- - 87 m:	3446 -	- - -
- - 93 a:	29623 -	Maren Juliane Pedersen, Sønderho,
- - 97 a:	17786 -	Harald Sørensen, Sønderho,
- - 99 a:	91818 -	Statens klitvæsen,
- - 109 a:	30716 -	P. Thøgersen, Sønderho,
- - 111 a:	28952 -	Robert Engsted, Østerled 48 ³ , th., Vejle,

Matr. nr.116 a:	40364 m ²	Den Danske Landmandsbank, Nordby, Fanø,
- - 124 a:	15539 -	Poul P. Jørgensen, Sønderho,
- - 130 c:	7947 -	Anna Mile m.fl., Sønderho,
- - 138 :	4232 -	Johan Thygesen, Sønderho,
- - 145 b:	17677 -	Magnus N. Sonnichsen, Sønderho,
- - 153 a:	13543 -	Hans Dall Nielsen, Sønderho,
- - 156 b:	15993 -	Vagn Fischer, Sønderho,
- - 160 a:	40347 -	Mette H. Sonnichsen, Sønderho
- - 178 b:	16336 -	Jes Sonnich Jessen, Sønderho,
- - 180 a:	5142 -	Anna Brinch, Chr. Winthersvej 5, Lyngby,
- - 197 a:	4385 -	Oskar Emil Jensen, Strandvejen, Nordby, Fanø,
- - 200 a:	4488 -	Boet efter fru Karen Schmidt, ved hr. Carl Nielsen, "Kurant", Strandbygade 52, Esbjerg,
- - 204 b:	6158 -	P. Thøgersen, Sønderho,
- - 204 b:	21085 -	- - -
- - 207 a:	33000 -	Niels Hansen Thøgersen, Sønderho,
- - 208 b:	5294 -	Jens Lambertsen, Sønderho,
- - 208 b:	4162 -	- - -
- - 215 a:	23650 -	E. B. Sørensen, Sønderho,
- - 220 b:	13849 -	Axel Brinch, Sønderho,
- - 225 f:	4416 -	Magnus Jensen, Nordby, Fanø,
- - 235 b:	8185 -	Alma Bertelsen, Johnsensalle 26, Thisted,
- - 253 :	129547 -	Christian Andreas Lauridsen, Kastanje- vej, Nordby, Fanø,
- - 255 a:	9323 -	Åge Thomsen, Nørrevangen 21, Brønshøj,

Matr. nr. 257 c:	5156 m ²	M. J. Poulsens enkes arvinger ved Søren Svarrer Poulsen, Gedservej 102 ^{st.} , Nykøbing F.,
- -	262 a: 14474 -	Valter Guldberg Jensen, Hesselager, Fyn,
- -	264 : 8389 -	Jessie Møller, Lyngbyvej 44, København,
- -	286 a: 14798 -	Jens Bjørslev Pedersen, Rindby-Nørby, Nordby,
- -	288 : 66551 -	Jes S. Jensen, Sønderho,
- -	289 : 29703 -	I/S Sønderho gamle Fuglekøje, v Antho- nius Brinch, Sønderho,
- -	290 : 21276 -	Claus Schmidt, Rindby-Nørby, Nordby, Fanø,
- -	291 : 7399 -	Niels Jensen Lauridsen, Rindby-Nørby, Nordby, Fanø,
- -	292 : 14093 -	Metha Sørensen, Rindby-Nørby, Nordby, Fanø,
- -	293 : 13420 -	Jens Harald Sørensen, Rindby-Nørby, Nordby, Fanø,
- -	294 : 29724 -	I/S Albue Fugleøje v S. Brink Hansen, Nordby, Fanø,
- -	295 : 37923 -	Terkel Lehn, Englandsgade 32 ^{II} , Esbjerg,
- -	296 : 7996 -	Søren Larsen Brinch, Sønderho,
- -	297 : 1771 -	Jes Jensen, Sønderho,
- -	308 a: 65439 -	Sønderho kommune, Sønderho.

Arealerne for de enkelte matrikelnumre er beregnet af landinspektør Gunnar Jessen, Varde, på grundlag af en kopi af matrikelkortet i målforhold 1:4000.

Den detaljerede fredningspåstand for området er sålydende:

1. Bebyggelse el. tilbygning til eksisterende bebyggelse, opstilling af boder, skure, master og andre skæmmende indretninger er forbudt. Genopførelse af nuværende bebyggelse må kun finde sted efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Campering er ikke tilladt.
3. Opdyrkning er ikke tilladt. På de arealer, der henligger som græsning, kan græsning fortsat finde sted. Beplantning må ikke finde sted.
4. På foranstaltning af Fredningsnævnet og Naturfredningsrådet kan der træffes de nødvendige foranstaltninger til bevarelse af de for området naturlige plantesamfund, herunder fjernelse af selvsåede træer og buske.
5. Opfyldning og afgravning er forbudt, og kystlinien må ikke ændres. Enhver henkastning af affald er forbudt.
6. Udøvelse af jagt på de fredede arealer skal ikke være tilladt i tiden 1. aug. til 15. nov."

Som nærmere motivering for fredning anføres i naturfredningsforeningens brev ud over det foran fra klitdirektoratets henvendelse citerede, bl.a.:

"At det område, der ønskes fredet, udgør et meget smukt endnu næsten uberørt hedeparti med småklitter, et større klitparti og et mindre opdyrket areal, og at det ud fra landskabelige hensyn ville være meget uheldigt, hvis de pågældende arealer blev bebygget. Hertil kommer, at arealerne må anses som særdeles velegnede som rekreativt område, hvilket der fremover må anses at blive et stærkt forøget behov for, hvis Fanø's store turistmæssige betydning skal opretholdes."

Sagen har af naturfredningsforeningen været forelagt for Naturhistorisk Museum i Århus, hvis leder, museumsdirektør, professor dr. phil. H. M. Thamdrup i brev af 29. december 1961 til foreningen om den påtænkte fredning bl.a. udtaler:

"At størstedelen af vadeområdet udfor det påtænkte fredningsområde er udlagt som vildtreservat. En fredning som den påtænkte vil i høj grad medvirke til at øge værdien af det pågældende reservat.

Jeg gør endvidere opmærksom på, at den nordligste af de fuglekøjer, der er beliggende inden for det pågældende fredningsareal, udnyttes af Vildtbiologisk Station, Kalø, som fangst- og ringmærkningsstation. Vildtbiologisk Station har en langtidskontrakt med hensyn til opretholdelsen af denne virksomhed og må derfor sikre sig, at der i eventuelle fredningsdeklARATIONER tages hensyn hertil, også udnyttelsen af de sydligere fuglekøjer kan i givet fald blive aktuel. På den anden side er vi netop af hensyn til køjens funktion i høj grad interesseret i, at den foreslåede fredning gennemføres. Vi beder samtidig om, at det må overvejes i fredningsdeklarationen at lade indgå en bestemmelse om, at jagt ikke må udøves i tiden fra 1. august til 15. november!

Fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter, for hvilket sagen ligeledes har været forelagt, har i erklæring modtaget den 13. april 1963 udtalt:

"At udvalget, inden fredningssagen blev rejst, nemlig den 9. maj 1961 og den 29. maj 1962 har foretaget besigtigelse af arealet. Der var enighed om, at hele området burde friholdes for bebyggelse, idet udvalget fandt, at arealet, som for en større dels vedkommende er underkastet bestemmelserne i naturfredningslovens § 25, var af en usædvanlig landskabelig kvalitet.

Den østligste strimmel inklusive fuglekøjerne såvel som hele Albuebugten er underkastet bestemmelserne i reservatloven. ↘

Udvalget er fremdeles af den opfattelse, at arealet bør fre-
des, og lægger herved også vægt på, at udsigten fra den offent-
lige vej, "Postvejen", over arealet mod fuglekøjerne og de høje
klitter, Svends bjerge, derved sikres, således at dette ejendom-
melige og karakteristiske Fanølandskab ikke ændres ved bebyggelse ↗

Udvalget mener ikke, at en sådan fredning af arealet mod
bebyggelse med tilladelse for offentligheden til færdsel til fods
over arealet kan være til hinder for, at arealet som hidtil ud-
nyttedes til høslet, fåreavl, biavl, bærplukning, optagning af
mønningstørv etc., eller for opførelsen af et nødvendigt redskabs-
skur for tilsyn med fuglekøjen efter derom hos nævnet indhentet
godkendelse."

Fredningsnævnet, der under behandlingen af denne sag be-
står af dommer Poul Buch, Varde, amtsrådsmedlem, sognerådsfor-
mand Alfred Jeppesen, ølgod, og kunstmaler Fr. List, Sønderho,
har behandlet sagen på behørigt indvarslede møder den 9. okto-
ber og den 27. november 1962 samt den 11. februar 1963, hvortil
var indkaldt samtlige lodsejere og andre interesserede, og hvor
tillige repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, fred-
ningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter, Ribe amtsråd, klit-
direktoratet, Sønderho sogneråd, Sønderho jagtforening, I/S Fanø
Fuglekøje, Sønderho gamle Fuglekøje m.fl. var mødt.

Naturfredningsrådet og Naturhistorisk Museum, Århus, har
været indvarslet, men har ikke været repræsenteret på møderne.

Nævnet har derhos behandlet sagen internt den 23. marts

og den 8. april 1963 og har foretaget indgående besigtigelser af de interesserede arealer.

Nævnet har under sagens behandling haft teknisk bistand af landinspektør Gunnar Jessen, Varde, og af sekretær Jørgen Andersen, fredningsplanudvalget, Ringkøbing.

Under sagens behandling har ejerne af matr. nr. 6 b, 8 c, 8 k, 11 i, 64 t, og 99 a afgivet tilbud til staten om salg af sine arealer inden for det af planen omfattede område, ialt omfattende 47,61 ha, og i brev af 13. marts 1963 har klitdirektoratet meddelt nævnet, at folketingets finansudvalg har bevilget penge til køb af de pågældende arealer til en pris af 1800 kr. pr. ha, i overensstemmelse med lodsejerens tilbud.

Under sagens behandling er der iøvrigt over for nævnet fremsat en lang række protester mod den foreslåede fredning såvel fra de enkelte lodsejere som fra Sønderho sogneråd, hvis sognerådsformand N. A. Nielsen har oplyst, at sognerådet har vedtaget at støtte lodsejernes protester. Det er herved anført af sognerådsformanden, at der ved allerede gennemførte foranstaltninger fra det offentlige med sandflugtsdæmpning og kystsikring i Sønderho kommune er foretaget så store indgreb i lodsejernes ejendomsret, at yderligere rådighedsindskrænkninger ikke kan tolereres, ligesom sognerådet har fremhævet, at der ud over nærværende sag forestår endnu 2 betydelige fredningssager for arealer på den sydlige del af Fanø.

Ved sognerådets mellemkomst er der blevet afholdt et udenretligt lodsejermøde om sagen den 12. december 1962 i Sønderho, hvor en i sagen fremlagt protestresolution blev underskrevet af 21 repræsentanter for lodsejerne, der på resolutionskrivelsen

har angivet deres specificerede erstatningskrav med henblik på henholdsvis blot fredning og fuldstændig afståelse til det offentlige af deres arealer. Disse lodsejere samt en yderligere lodsejer har derhos forbeholdt sig forkøbsret til afståelsesprisen for arealerne, såfremt disse senere måtte blive frigivet fra fredningen.

Herudover er der til nævnet indgivet skriftlig protest mod fredningen fra 9 lodsejere.

Ejernes erstatningskrav og øvrige påstande:

1. Ejeren af matr. nr. 5 b og 8 h Sønderho, pens. maskinmester Jes. S. Kromann har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 4,86 ha

17.982 kr.

2. Ejeren af matr. nr. 5 k og 295 ibd., lærer Terkel Lehn, har protesteret mod den foreslåede fredning og har ønsket fredningen gennemført med tilladelse for lodsejerne til udstykning af byggegrunde med et areal på mindst 10.000 m². I tilfælde af pålagt fredning i overensstemmelse med det oprindelige forslag, har han påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 6,50 ha

24.050 kr.

3. Ejeren af matr. nr. 6 e og 7 l ibd., Fritz A. Brinch, Sønderho, Fanø, har protesteret mod fredning og har

i tilfælde af pålagt frednin. påstået sig tilkenct
38 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for
4,90 ha 18.600 kr.

4. Ejerne af matr. nr. 7 b ibd., Magnus Lambertsen, Sønderho, Fanø, og Valthor G. Jensen, Gudme, Fyn, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for
5,44 ha 20.672 -

5. Ejeren af matr. nr. 8 i ibd., eksportør Graves Krogh, Sønderho, Fanø, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for
1,33 ha 5.054 -

6. Ejerne af matr. nr. 9 a (3 lodder) og 9 c (2 lodder) ibd., Peder H. Pedersen, og Max Petersen, begge Sønderho, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for
5,15 ha 19.570 -

7. Ejeren af matr. nr. 9 e og 9 l ibd., revisor Hans Pedersen, Østervinge 18, Esbjerg, har protesteret mod den foreslåede fredning og har oprindeligt ønsket fredningen gennemført med tilladelse for lodsejerne til

udstykning af byggegrunde med et areal på minst 10.000 m². I tilfælde af pålagt fredning i overensstemmelse med det af naturfredningsforeningen stillede forslag har han påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m², alt eksklusive omkostninger.

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 10,81 ha 39.997 kr.

8. Ejerne af matr. nr. 10 a ibd., P. H. Pedersen, Sønderho, og Max Petersen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 0,68 ha 2.584 -

9. Ejeren af matr. nr. 10 d og 59 e ibd., biavler P. With Thygesen, Sønderho, Fanø, har protesteret mod fredning og har tilbudt sine arealer til salg til det offentlige for 63 øre pr. m². Såfremt han helt skal afstå sin biavlsvirksomhed har han nedlagt påstand om tilkendelse af 30.000,- kr. for 150 bistader.

Det samlede erstatningskrav kan herefter for denne lodsejer ansættes til 30.000 -

10. Ejeren af matr. nr. 11 h og 12 a ibd., Jens Anton Bagger Iversen, Sønderho, Fanø, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 1,35 ha 5.130 -

11. Ejerne af matr. nr. 29 c ibd., overtoldbetjent Carl Marinus Lauridsen, Skolegade 72^I, Esbjerg, og fru Laura Svarrer Nielsen, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 1,92 ha 12.096 kr.

12. Ejeren af matr. nr. 61 b ibd., fru Anthonisen, Sønderho, har protesteret mod fredningen og i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² + ikke under 3.000 kr. i erstatning for beplantning.

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 1,47 ha 5.439 -

13. Ejeren af matr. nr. 70 g ibd., slagter S. I. Sonnichsen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 1,63 ha 10.269 -

14. Ejerne af matr. nr. 84 ibd., fiskeeksportør P. M. Antonisen, Skagen, m.fl., har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 2,39 ha 15.057 -

15. Ejerne af matr. nr. 85 a ibd., cigarhandler Svend Brinch, Stormgade 24, Esbjerg, m.fl., har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 0,90 ha 3.330 kr.
16. Ejeren af matr. nr. 93 a ibd., frk. Maren Juliane Pedersen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 2,96 ha 18.648 -
17. Ejeren af matr. nr. 97 a ibd., gårdejer Harald Sørensen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 1,78 ha 11.214 -
18. Ejeren af matr. nr. 109 a og 204 b ibd., fabrikant P. Thøgersen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 3,69 ha 23.247 -
19. Ejeren af matr. nr. 111 a ibd., toldpakhusbetjent Robert Engsted, Østerled 48³, Vejle, har protesteret

mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 2,90 ha 10.712 kr.

20. Ejeren af matr. nr. 116 a ibd., Den Danske Landmandsbank, Nordby, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 4,04 ha 14.948 -

21. Ejeren af matr. nr. 138 ibd., Johan Frederik Warre Thygesen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har, hvis fredning gennemføres, krævet sin hegnsret opretholdt. Han har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 0,42 ha 1.596 -

22. Ejeren af matr. nr. 145 b ibd., gartner Magnus Niels Sonnichsen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 1,77 ha 11.151 -

23. Ejeren af matr. nr. 156 b ibd., landmand Vagn Fischer, Sønderho, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager

- for 1,60 ha 10.080 kr.
24. Ejerne af matr. nr. 160 a ibd., Anthonis Brinch og fru Mette Sonnichsen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 4,03 ha 25.389 -
25. Ejeren af matr. nr. 178 b, 288 og 297 ibd., maskinmester Jes Sonnich Jessen, Sønderho, har protesteret mod fredning, påstået sig fritaget for at afholde udgifter til grøftning og træfældning, og har forbeholdt sig jagtretten til arealerne.
Han har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 8,47 ha 32.186 -
26. Ejeren af matr. nr. 197 a ibd., Oskar Emil Jensen, Strandvejen, Nordby, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 0,44 ha 2.772 -
27. Ejeren af matr. nr. 207 a ibd., maskinmester Niels Hansen Thøgersen, Sønderho, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².
Det samlede erstatningskrav for fredning andrager

- for 3,30 ha 12.210 kr.
28. Ejeren af matr. nr. 215 a ibd., radiotelegrafist E. B. Sørensen, Sønderho m.fl., har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 37 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².
- Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 2,37 ha 8.763 -
29. Ejeren af matr. nr. 225 f ibd., Magnus Jensen, Nordby, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m².
- Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 0,44 ha 1.672 -
30. Ejeren af matr. nr. 255 a ibd., Åge Thomsen, Nørrevangen 21, Brønshøj, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 38 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 63 øre pr. m².
- Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 0,93 ha 3.535 -
31. Ejerne af matr. nr. 262 a ibd., Leif Jørgensen og Valther Guldberg Jensen, Hesselager, Fyn, har protesteret mod fredning, særligt begrænsningen i jagtretten, og har i tilfælde af pålagt fredning påstået sig tilkendt 35 øre pr. m² og ved salg til det offentlige 70 øre pr. m².
- Det samlede erstatningskrav for fredning andrager

- for 1,45 ha 5.065 kr.
32. Ejeren af matr. nr. 264 ibd., fru Jessie Møller, Lyngbyvej 44, København, har protesteret mod fredning og har tilbudt arealerne til det offentlige for 63 øre pr. m².
- Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 0,84 ha 5.292 -
33. Ejeren af matr. nr. 289, ibd., "I/S Sønderho gamle Fuglekøje", v/A. S. Brinch, Sønderho, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået interessentskabet tilkendt 38 øre pr. m².
- Interessentskabet har derhos forbeholdt sig ret til beplantning af arealet nordvest for fuglekøjen, ligesom der er taget forbehold om ret til at opføre en bygning vest for fuglekøjen til beboelse for den tilsynsførende med fuglekøjen.
- Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 2,97 ha 11.286 -
34. Ejeren af matr. nr. 294 ibd., I/S Albue Fuglekøje og S. Brinch Hansen, Nordby, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af pålagt fredning påstået interessentskabet tilkendt 38 øre pr. m².
- Det samlede erstatningskrav for fredning andrager for 2,97 ha 11.286 -
35. Ejeren af matr. nr. 308 a' ibd., Sønderho kommune, har protesteret mod fredning og har i tilfælde af

pålagt fredning påstået kommunen tilkendt 38 øre
pr. m².

Det samlede erstatningskrav for fredning andrager
for 6,54 ha 24.852 kr.

Samlet erstatningskrav 475.740 kr.

På nævnets møder har endvidere en række lodsejere nedlagt påstand om, at disse fritages for at skulle fjerne selvsåede træer og buske, ligesom der er nedlagt påstande om, at bestående jagtrettigheder samt ret til rørskår, gravning af mønningstørv, bærplukning, opsætning af hegn m.m. opretholdes i samme omfang som hidtil. Der er endvidere af adskillige lodsejere rejst spørgsmål om de skattemæssige konsekvenser af fredningen, i hvilken forbindelse der er nedlagt påstand om, at staten ved fredning overtager fredede arealers skatteforpligtelser.

Fredningsnævnet finder, at de af sagen omfattede områder fremtræder som særdeles smukke uberørte hede-klit- og engarealer, som det vil have stor værdi at bevare i forbindelse med Fanø klitplantage mod nord og vest og de tildels ubebyggede arealer af tilsvarende karakter mod syd, hvorved bemærkes, at størstedelen af området særligt i sommertiden daglig passeres af et meget stort antal trafikanter på Fanøs hovedfærdselsåre fra Nordby til Sønderho (Postvejen). Det findes ligeledes ønskeligt, at dette område med de nedenfor anførte begrænsninger sikres for almenheden til fri færdsel og ophold.

Da betingelserne i naturfredningslovens § 1 således findes at være opfyldt, vil det nævnte område omfattende de foran

beskrevne arealer af ialt ca. 195,6 ha være at frede efter påstanden som nedenfor nærmere bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort.

Fredningens indhold:

Fredningsnævnet fastsætter følgende bestemmelser for området:

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke beplantes, opdyrkes, opfyldes eller afgraves. Ændring af kystlinien uden tilladelse af fredningsnævnet er forbudt. Henkastning af affald er forbudt.

Arealerne må ikke yderligere bebygges, hverken med tilbygninger til eksisterende bebyggelse eller med nybygninger, ligesom genopførelse af eksisterende bebyggelse kun må finde sted efter fredningsnævnets godkendelse. Opstilling af boder, skure, master, skilte eller andre skæmmende indretninger er forbudt. Der må ikke opsættes hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn.

Udøvelse af jagt inden for et område af indtil 200 m til alle sider fra matr. nr. 289 Sønderho og på dette matrikelnummer er ikke tilladt i tiden 1. august til 15. november, hvorved bemærkes, at der, efter at der er opnået en aftale om jagtrettens udøvelse mellem Vildtbiologisk Station og Sønderho Jagtforening, ikke findes anledning til at gøre yderligere indskrænkninger i bestående jagtrettigheder.

På foranledning af fredningsnævnet og naturfredningsrådet kan der evt. i samarbejde med Statens klitvæsen træffes de nødvendige foranstaltninger til bevarelse af de for området naturlige plantesamfund, herunder fjernelse af selvsåede træer og buske.

Der tillægges almenheden ret til færdsel til fods og ophold på hele området bortset fra de afspærrede fuglekøjearealer samt arealer, der af hensyn til karakteren af den på disse udøvede erhvervsvirksomheder i forvejen er afspærret (arealer omkring bistader, husdyrindhegninger m.v.). De på vedhæftede kort viste veje og stier skal med de anførte begrænsninger være tilgængelige for almindelig færdsel til fods. Al færdsel i området sker på eget ansvar og efter fredningsnævnets eventuelle anvisninger og ordensregler. Campering og bål-tænding er forbudt. Klitvæsenets og skovtilsynets beføjelser forbeholdes.

Arealerne må iøvrigt benyttes som hidtil. Kreaturgræsning, høslet, jagt, fiskeri, indsamling af bær og frugter, biavlsvirksomhed, opretholdelse af de bestående fuglekøjer, gravning af mønningstørv og rørskår, alt i samme omfang som forinden sagens rejssning, er fortsat tilladt.

Fredningen er ikke til hinder for, at fredningsplanudvalget for Ribe og Ringkøbing amter i samråd med nævnet uden udgift for ejerne lader anlægge de for almenhedens færdsel nødvendige stier og veje i området og lader anbringe stenter og lignende overhegn.

Fredningen er ejheller til hinder for, at der efter forud indhentet godkendelse af fredningsnævnet opføres landbrugsbygninger inden for hele området.

Fredningsnævnet har ved den nedenfor beskrevne erstatningsfastsættelse taget i betragtning de allerede for visse dele af området gældende rådighedsindskrænkninger, herunder sandflugtslovens, strandfrednings- og vildtreservatslovgivningens bestemmelser, de

i naturfredningslovens 25, stk. 1 og 2, indeholdte bestemmelser om forbud mod bebyggelse inden for 100 m fra kystlinien og inden for 300 meter fra Statsskove uden fredningsnævnets tilladelse, samt endelig det for hele området, der ligger uden for det i bygningsvedtægt for Sønderho kommune fastlagte område for sommerhusbebyggelse, gældende forbud mod bebyggelse uden godkendelse af Ribe amtsråd. Endvidere er der lagt vægt på, at ingen lodsejer inden for området har godtgjort at have konkrete udstyknings- eller salgsprojekter med hensyn til deres arealer. Fremdeles er der taget hensyn til områdets store landskabelige værdi, det om stedfundne salg til staten inden for området oplyste, til at lodsejerne ved fredningen får udbetalt en samlet erstatning for deres jord uden hensyn til uvisheden med hensyn til mulighed for salg, og til at lodsejerne fortsat bevarer jorden til de bestående former for nytte.

Det er oplyst for nævnet, at ejendomsværdiansættelsen til ejendomsbeskatningen inden for området gennemsnitligt andrager 700-900 kr. pr. ha for eng- og kystarealer og 50 kr. pr. ha for de øvrige arealer.

Under hensyn til det således anførte samt efter en bedømmelse af det af lodsejerne fremførte og af samtlige iøvrigt i betragtning kommende omstændigheder, derunder bebyggelsesmulighederne for de enkelte ejendomme, fastsætter fredningsnævnet med bemærkning, at nævnet som hovedregel for byggeeignet jord uden fredningsbegrænsning har lagt en erstatningsberegning på 2.000 kr. pr. ha til grund, følgende erstatninger for fredningen som foran beskrevet:

<u>Matr. nr.</u>	<u>areal</u>	<u>ejernavn</u>	<u>erstatning.</u>
3 b	0,84 ha	Erik Nielsen	1.250 kr.
		Parcellen kan på grund af sin usædvanlig form kun bebygges ved sammenlægning med naboareal.	
5 b	3,97 -	Jes S. Kromann	8.000 -
5 k	2,71 -	Terkel Lehn	11.500 -
295	3,79 -	- -	
		Parcellerne ligger inden for 300 m fra Fanø Klitplantage, men dispensation til bebyggelse i et vist omfang kunne forventes inden fredningen.	
6 b	8,88 -	Staten	0 -
		Arealet er købt af Staten, ifølge bekg. nr. 221 af 27. maj 1939, jfr. naturfredningslovens § 24 har almenheden adgang, hvorfor der ikke ydes erstatning	
<hr/>			<hr/>
	transport 20,19 ha		20.750 kr.

transport 20,19 ha 20.750 kr.

6 c 0,26 - Søren L. Brinch 100 -

Parcellen ligger inden for strandbyggelinien og er uegnet til bebyggelse.

Kun ulempeerstatning.

6 d 0,66 - Fritz A. Brinch)
6 e 1,14 - - - -) 1.500 -
7 l 3,76 - - - -)

Parcellerne ligger inden for strandbyggelinien og er uegnede til bebyggelse.

Kun ulempeerstatning.

7 b 5,44 - Magnus Lambertsen og Walther G. Jensen 10.000 -

262 a 1,45 - Walther G. Jensen og Leif Jørgensen 2.500 -

En del af arealet er meget lavt beliggende og mindre egnet til bebyggelse.

8 c 1,06 - 4 lodder, Staten 0 -

Arealet er købt af Staten, se ad matr. nr. 6 b.

transport 33,96 ha 34.850 kr.

transport	33,96 ha		34.850 kr.
8 d	0,38 -	2 lodder, Jens Hansen Iversen	125 -
		Af arealet ligger en væsentlig del inden for strandbyggelinien og er uegnet til bebyggelse. Kun ulempeerstatning.	
8 g	1,45 -	Asmus Hansen)) 3.500 -
11 a	1,37 -	- -	
		Af 11 a ligger en væsentlig del inden for strandbyggelinien.	
8 h	0,89 -	J.S. Kromann	1.400 -
8 i	1,33 -	Asmus Hansen	400 -
		Parcellen ligger delvis inden for strandbyggelinien og er uegnet til bebyggelse. Kun ulempeerstatning.	
8 k	14,52 -	2 lodder, Staten	0 -
		Arealet er købt af staten, se ad matr. nr. 6 b	
9 a	4,47 -	3 lodder, Peder H. Pedersen og Max Petersen	7.250 -
		En væsentlig del af de 2 lodder ligger inden for strandbyggelinien.	
9 c	0,67 -	2 lodder, samme ejere som 9 a	200 -
		Som ad matr. nr. 8 i. Kun ulempeerstatning.	
transport	59,04 ha		47.725 kr.

transport	59,04 ha			47.725 kr.
9 e	8,66 -	Hans Pedersen)	20.000 -
9 l	2,15 -	- -		
10 a	0,68 -	P. H. Pedersen og Max Petersen		200 -
		Som ad matr. nr. 8 i.		
		Kun ulempeerstatning.		
10 d	3,58 -	P. With Thygesen)	6.500 -
59 e	0,10 -	- - -		
		En del af matr. nr. 59 e og hele matr. nr. 10 d ligger inden for 300 m grænsen.		
		Det bemærkes, at der ikke ved fredningen sker indskrænkning i ejerens adgang til at fort- sætte sin biavlsvirksomhed.		
11 h	0,45 -	J. A. Bagger Iversen)	2.300 -
12 a	1,99 -	2 lodder, samme		
		Af arealerne matr. nr. 12 a ligger en væsentlig del inden for strandbyggelinien og er ueg- net til bebyggelse.		
11 i	5,26 -	Staten		0 -
		Arealet er købt af staten, se ad matr. nr. 6 b.		
29 c	1,92 -	Carl M. Lauridsen og fru Laura M. Nielsen		3.800 -
35 a	0,83 -	Eigil Skovgård Pedersen		1.225 -
		Parcelen ligger inden for 300 m		
transport	84,66 ha			81.750 kr.

transport	84,66 ha		81.750 kr
		grænsen, men med hidtil bestående mulighed for dispensation.	
37 b	0,73 -	Anna Sonnichsen og Valborg Jensen	1.100 -
		Begrænsning i byggemulighed. Se ad matr. nr. 3 b.	
61 b	1,47 -	Rigmor Anthonisen	1.650 -
		En mindre del af parcellen ligger inden for strandbyggelinien. Der kan ikke ydes erstatning for beplantning, der ikke i første omgang berøres af fredningen.	
64 t	8,71 -	Staten	0 -
		Arealet er købt af staten. Se ad matr. nr. 6 b.	
70 g	1,63 -	S. I. Sonnichsen	3.250 -
84	2,39 -	P. M. Antonisen m. fl.	3.400 -
		Parcellen ligger inden for 300 m grænsen, men med hidtil bestående mulighed for dispensation.	
85 a	0,90 -	Thomas Brinch m.fl.	1.000 -
		En mindre del af parcellen ligger inden for strandbyggelinien.	
87 c	1,83 -	Hartvig Jensen	2.800 -
87 m	<u>0,34 -</u>	- -	<u>500 -</u>
transport	102,66 ha		95.450 kr.

transport 102,66 ha 95.450 kr.

87 c ligger inden for 300 m grænsen, men med hidtil bestående mulighed for dispensation.

87 m kan på grund af sin usædvanlige form kun bebygges ved sammenlægning med tilstødende areal.

93 a 2,96 - Maren Juliane Pedersen 4.500 -

En væsentlig del af arealet ligger inden for 300 m grænsen.

97 a 1,78 - Harald Sørensen 1.950 -

Ca. halvdelen af arealet ligger inden for strandbyggelinien.

99 a 9,18 - Staten 0 -

Arealet er købt af staten, se ad matr. nr. 6 b.

109 a 3,07 - P. Thøgersen 5.500 -

Arealet ligger inden for 300 m grænsen, men med hidtil bestående mulighed for dispensation.

111 a 2,90 - Robert Engsted 5.200 -

Som 109 a.

116 a 4,04 - Den Danske Landmandsbank, Nordby, 7.200 -

Som 109 a.

124 a 1,55 - Poul P. Jørgensen 3.100 -

130 c 0,79 - frk. Anna Øhle 1.200 -

transport 128,93 ha 124.100 kr.

transport 128,93 ha 124.100 kr.

Parcellen kan på grund af sin usædvanlige form kun bebygges ved sammenlægning med tilstødende areal.

138 0,42 - Johan Thygesen 500 -

Ca. halvdelen af arealet ligger inden for strandbyggelinien.

Med hensyn til ejerens påstand om hegnsret henvises til kendelsens almindelige bestemmelser herom.

145 b 1,77 - Magnus N. Sonnichsen 3.200 -

En væsentlig del af parcellen ligger inden for 300 m grænsen.

153 a 1,35 - Hans Dahl Nielsen 2.700 -

156 b 1,60 - Vagn Fischer 3.200 -

160 a 4,03 - Mette H. Sonnichsen 7.250 -

Som 145 b.

178 b 1,63 - Jes Sonnich Jessen)

288 6,66 - - - -) 16.700 -

297 0,17 - - - -)

Med hensyn til udgifter til grøftning og træfældning samt angående jagtretten henvises til kendelsens almindelige bestemmelser.

180 a 0,51 - Anna Brinch, Esther Brinch og Viggo Brinch 950 -

transport 147,07 ha 158.600 kr.

transport 147,07 ha 158.600 kr.

ParcelLEN ligger inden for 300 m grænsen, men med hidtil bestående mulighed for dispensation.

197 a 0,44 - Oskar Emil Jensen 850 -

200 a 0,45 - fru Karen Schmidts dødsbo 900 -

204 b 2,72 - 2 lodder, P. S. Thøgersen 4.700 -

En væsentlig del af den ene lod ligger inden for 300 m grænsen.

207 a 3,30 - Niels H. Thøgersen 6.600 -

208 b 0,94 - 2 lodder, Jens Lambertsen 1.700 -

Den ene lod ligger inden for 300 m grænsen.

215 a 2,37 - E. B. Sørensen 4.700 -

220 b 1,38 - Aksel Brinch 2.500 -

ParcelLEN ligger inden for 300 m grænsen, men med hidtil bestående mulighed for dispensation.

225 f 0,44 - Magnus Jensen 800 -

Som 220 b.

235 b 0,82 - Alma Bertelsen 1.250 -

ParcelLEN kan på grund af sin usædvanlige form kun bebygges ved sammenlægning med tilstødende areal.

253 12,95 - Chr. Andreas Lauridsen 25.900 -

255 a 0,93 - Åge Thomsen 1.850 -

257 c 0,52 - M. J. Poulsens enkes arvinger 750 -

Som 235 b.

264 0,84 - Jessie Møller 1.250 -

transport 175,17 ha 212.350 kr.

transport 175,17 ha

212.350 kr.

Parcellen ligger inden for 300 m grænsen med hidtil stærkt begrænsede muligheder for dispensation.

286 a 1,48 - Jens Hjørsløv Pedersen 625 -

Parcellen ligger i sin helhed inden for 300 m grænsen og for ca. halvdelens vedkommende inden for strandbyggelinien.

289 2,97 - I/S Sønderho gamle Fuglekøje v/A. Brinch 5.900 -

Ved den arealet pålagte fredning sker ingen indskrænkning i interessentskabets adgang til at udnytte arealet som hidtil, hvorfor der tillægges ejerne samme erstatning, som ydes for andre tilsvarende arealer.

290 2,13 - Claus Schmidt 1.800 -

En væsentlig del af parcellen ligger inden for 300 m grænsen og inden for strandbyggelinien.

291 0,74 - Niels Jensen Lauridsen 600 -

Hele parcellen ligger inden for 300 m grænsen og ca. halvdelen inden for strandbyggelinien.

292 1,41 - Metha Sørensen 2.000 -

transport 183,90 ha

223.275 kr.

transport 183,90 ha

223.275 kr.

Parcellen ligger inden for 300 m grænsen, men med hidtil bestående mulighed for dispensation.

293 1,34 - Jens Harald Sørensen 1.900 -
Som 292.

294 2,97 - I/S Albue Fuglekøje v/S. Brinch Hansen 5.200 -

En væsentlig del af parcellen ligger inden for 300 m grænsen. Ved den arealet pålagte fredning sker ingen indskrænkning i interessenskabets adgang til at udnytte arealet som hidtil, hvorfor der tillægges ejerne samme erstatning, som ydes for andre tilsvarende arealer.

296 0,80 - Søren L. Brinch 200 -

Parcellen ligger inden for strandbyggelinien og er uegnet til bebyggelse.

Kun ulempeerstatning.

308 a 6,54 - Sønderho kommune 0 -

Da hele arealet er klitfredet, efter sandflugtsloven af 1867, sker der ikke ved den nu etablerede fredning yderligere indskrænkninger i

transport 195,55 ha

230.575 kr.

transport 195,55 ha 230.575 kr.

rådigheden, der kan begrunde

_____ ydelse af erstatning. _____

Ialt 195,55 ha

230.575 kr.

Det bemærkes, at erstatningerne er udregnet på grundlag af matrikelkortets arealangivelser.

Erstatningerne, der forrentes med 5 % årlig fra kendelsens dato, udbetales til de foran anførte ejere, mod forevisning af samtykke fra eventuelle panthavere.

Erstatningerne udredes som nedenfor bestemt.

Med hensyn til de iøvrigt nedlagte generelle påstande

bemærkes, at der under hensyn til omfanget af den af nævnet fastsatte begrænsning i adgangen til jagtudøvelse, samt til at jagtudøvelse allerede iøvrigt er begrænset ved reservatfredningen, ikke ses at kunne ydes erstatning for den nu fastlagte indskrænkning i adgang til jagtudøvelse.

Vedrørende spørgsmålene om fredningens indflydelse på de fredede arealers skatteansættelse bemærkes, at nævnet, som det er tilkendegivet over for lodsejerne, ikke kan tage stilling hertil. Det bemærkes endvidere, at nævnet ved erstatningsfastsættelsen ved sammenligning med de af staten indkøbte arealer dog har taget hensyn til, at lodsejerne stadig skal svare skatter af de fredede arealer, der ikke overtages af staten.

Kendelsen vil være at tinglyse på de nedenfor anførte ejendomme med prioritet forud for al pantegæld. For så vidt angår de af statens klitvæsen overtagne ejendomme, hvis købspris nævnet har godkendt, vil kendelsen derhos være at tinglyse som adkomst for staten.

Påtaleret tilkommer fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds."

Konklusionen er således:

"Ejendommene matr. nr. 3 b, 5 b, 5 k, 6 b, 6 c, 6 d 6 e, 7 b, 7 l, 8 c, 8 d, 8 g, 8 h, 8 i, 8 k, 9 a, 9 c, 9 e, 9 l, 10 a, 10 d, 11 a, 11 h, 11 i, 12 a, 29 c, 35 a, 37 b, 59 e, 61 b, 64 t, 70 g, 84, 85 a, 87 c, 87 m, 93 a, 97 a, 99 a, 109 a, 111 a, 116 a, 124 a, 130 c, 138, 145 b, 153 a, 156 b, 160 a, 178 b, 180 a, 197 a, 200 a, 204 b, 207 a, 208 b, 215 a, 220 b, 225 f, 235 b, 253, 255 a, 257 c, 262 a, 264, 286 a, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297 og 308 a Sønderho by, Sønderho sogn, fredes som ovenfor bestemt og som afgrænset på vedhæftede kort.

I erstatning udbetales til lodsejerne de ovenfor nævnte beløb, ialt 230.575 kr., med renter 5 % årlig fra kendelsens dato.

Af erstatningen udredes tre fjerdedele af statskassen. Den sidste fjerdedel udredes af Ribe amtsfond og de i amtsråds-kredsen beliggende købstadkommuner efter folketal i henhold til den senest offentliggjorte folketælling."

Kendelsen er forelagt Overfredningsnævnet i henhold til naturfredningslovens § 19, stk. 3, hvorhos den er anket af de foran pag. 11 - 20 under følgende lb. nr.e nævnte lodsejere: 1, 4, 6, 8, 9, 11, 17, 18, 25, 26, 29, 30, 31, 33 og 35 samt af ejerne af matr.nr. 3b og 124a. For Overfredningsnævnet er der nedlagt påstande som for nævnet samt protesteret mod de ved fredningskendelsen indførte hindringer for øget læplantning og hegning samt for udvidelse af biavl-virksomhed. Endvidere er protesteret mod de pålagte indskrænkninger i

retten til jagtudøvelse.

Ribe amtsråd har henstillet, at staten udreder 9/10 af fredningserstatningen.

Overfredningsnævnet har den 9. juli 1963 besigtiget arealerne og forhandlet med de ankende lodsejere, repræsentanter for Ribe amtsråd og Sønderho sogneråd samt for klitdirektoratet, fredningsplanudvalget, Danmarks naturfredningsforening og Vildtbiologisk station, Kalø, samt andre i sagen interesserede.

Overfredningsnævnet har herefter besluttet at stadfæste den indankede kendelse, dog med følgende ændringer i

I fredningens indhold:

1) Fredningen er ikke til hinder for biavl på hele det fredede areal, og det skal efter forud indhentet godkendelse af fredningsnævnet være tilladt at plante løbælter og opsætte hegn for løsgående dyr og materialskure, alt i det omfang, hvori det er nødvendigt for biavl.

2) Vedrørende matr.nr. 289. Den for fuglekøjens drift nødvendige læplantning (med løvtræer) mod vest og yderligere fornøden hegning skal være tilladt. Endvidere må efter forud indhentet godkendelse af fredningsnævnet opføres en hytte til redskaber og midlertidigt ophold for køjepasseren (ikke til almindelig beboelse).

3) Den uden om matr.nr. 289 indførte begrænsning i jagtretten bortfalder.

Det bemærkes herefter, at fredningen, således som den er bestemt i fredningsnævnets kendelse med ovennævnte ændringer, iøvrigt ikke medfører nogen ændring i den hidtidige anvendelse og udnyttelse af arealet, og at fredningskendelsen ikke pålægger lodsejerne forpligtelser eller udgifter til fjernelse af selvsåning, forøget grøftning eller

andet. Eksisterende læplantning af hensyn til kreaturer og drift af fuglekøjer kan ikke kræves fjernet.

II Erstatningerne.

Overfredningsnævnet har ikke fundet anledning til at tilbyde nogen forhøjelse af fredningserstatningerne, og følgende 8 lodsejere, der ikke har villet acquiescere herved, har derfor ønsket erstatningerne fastsat af taxationskommissionen:

gårdejer Harald Sørensen, matr. nr. 97a,

gårdejer Magnus Jensen, matr. nr. 225f,

A. M. Jensens arvinger v/ ejendomsmægler Å. Thomsen, matr.nr. 255a,

Oskar E. Jensen, matr.nr. 197a,

slagtermester H. P. Pedersen og snedkermester Max Petersen, matr.nr. 9a, 9c og 10a,

landmand Erik Nielsen, matr.nr. 3b og

I/S Sønderho gl. fuglekøje, matr.nr. 289.

Ved en den 15. september 1964 foretaget taxationsforretning er erstatningerne til de nævnte lodsejere fastsat til samme beløb som tilkendt af nævnet.

Under fredningssagen har statens klitdirektorat erhvervet ejendommene matr.nr. 87c, 93a, 111a, 116a og 264 - for hvilke fredningserstatningerne tilfalder sælgerne - og matr.nr. 153a, 160a og matr.nr. 253b, (udstykket af matr.nr. 253), for hvilke fredningserstatningerne bortfalder. For den resterende del af matr.nr. 253, matrikuleret som nr. 253a, af størrelse 2,76 ha, udgør fredningserstatningen - som i nævnets kendelse anført kr. 2.000,- pr. ha - eller 5.520 kr., der tilfalder den forrige ejers enke, fru Mette Marie Lauridsen.

Matr.nr. 11 i er ændret til 11 q, 93a til 93k, 153a til 153c og 156b til 156q.

Endvidere har ejeren af matr.nr. 124a, fru Anna Heinemann, der som arving i boet efter Poul P. Jørgensen har erhvervet denne ejendom, ønsket at afstå ejendommen til det offentlige for fredningserstatningen. Nærværende kendelse vil derfor være at tinglyse som adkomst for staten ved klitdirektoratet til dette matrikelnummer.

Karl M. Lauridsen og fru Laura M. Nielsen har erhvervet ejendommene matr.nr. 37b, 87m, 235b og 257c og er berettiget til fredningserstatningerne. Jens Hansen Iversen er rette ejer af matr.nr. 6d og ikke - som ifølge tingbogen - Fr. A. Brinch.

Med hensyn til fredningserstatningernes udbetaling bemærkes, at samtykke fra eventuelle panthavere ikke er fornøden, idet panthaverne i overensstemmelse med naturfredningslovens § 10, stk. 2, har været indvarslet under nævnets behandling af sagen, men ikke har givet møde.

Da Overfredningsnævnet iøvrigt kan tiltræde kendelsen, vil denne være at stadfæste med de forannævnte ændringer, hvorved bemærkes, at erstatningsudgifterne vil være at udrede efter den sædvanlige tre-fjerdedels fordelingsregel, jfr. naturfredningslovens § 17, stk. 1,

Et kort nr. Rib. 111 udvisende grænserne for det fredede område, der udgør ca. 195 ha, er vedhæftet nærværende kendelse.

T h a b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Ribe amtsrådskreds den 22. april 1963 afsagte kendelse vedrørende fredning af arealer i den nordlige del af Sønderho sogn på Fanz stadfæstes med de af det foranstående følgende ændringer.

I erstatning for fredning af nedennævnte ejendomme udbetales:

<u>Matr.nr.:</u>	<u>Navn:</u>	<u>Erstatning:</u> kr.
3 <u>b</u>	Erik Nielsen	1.250
5 <u>b</u> , 8 <u>h</u>	Jes S. Kromann	9.400
5 <u>k</u> , 295,	Terkel Lehn	11.500
6 <u>b</u>	Staten	0
6 <u>c</u> , 296	Søren L. Brinch	300
6 <u>d</u> , 8 <u>d</u> ,	Jens Hansen Iversen	300
6 <u>e</u> , 7 <u>l</u>	Fritz A. Brinch	1.325
7 <u>b</u>	Magnus Lambertsen og Walther G. Jensen, hver med halvdelen	10.000
262 <u>a</u>	Walther G. Jensen og Leif Jørgensen, hver med halvdelen	2.500
8 <u>c</u>	Staten	0
8 <u>g</u> . 11 <u>a</u>	Asmus Hansen	3.500
8 <u>i</u>	Gravers Krogh	400
8 <u>k</u>	Staten	0
9 <u>a</u> , 9 <u>c</u> , 10 <u>a</u>	Peder H. Pedersen og Max Petersen	7.650
9 <u>a</u> , 9 <u>l</u>	Hans Pedersen	20.000
10 <u>d</u> , 59 <u>e</u>	P. With Thygesen	6.500
11 <u>h</u> , 12 <u>a</u>	J. A. Bagger Iversen	2.300
11 <u>g</u> (tidl.11 <u>i</u>)	Staten	0
29 <u>c</u> , 37 <u>b</u> , 87 <u>m</u> , 235 <u>b</u> , 257 <u>c</u>	Carl M. Lauridsen og fru Laura M. Nielsen	7.400
35 <u>a</u>	Eigil Skovgård Pedersen	1.225
61 <u>b</u>	Rigmor Anthonisen	1.650
64 <u>t</u>	Staten	0
70 <u>g</u>	S. I. Sonnichsen	3.250

<u>Matr.nr.:</u>	<u>Navn:</u>	<u>Erstatning:</u> kr.
84	P. Antonisen m.fl.	3.400
85a	Sv. Brinch m.fl.	1.000
87c	Hartvig Jensen (staten nuværende ejer)	2.800
93k (tidl.93a)	Maren Juliane Pedersen (staten nuværende ejer)	4.500
97a	Harald Sørensen	1.950
99a	Staten	0
109a, 204b	P. Thøgersens arvinger v/ fru Karen Kromann Thøgersen m.fl.	10.200
111a	Robert Engsted (staten nuværende ejer)	5.200
116a	Den Danske Landmandsbank (staten nuværende ejer)	7.200
124a	Anna Heinemann	3.100
130c	Anna Øhle	1.200
138	Johan Thygesen	500
145b	Magnus N. Sonnichsen	3.200
153c(tidl.153a)	Staten	0
156g(tidl.156b)	Vagn Fischer	3.200
160a	Staten	0
178b, 288, 297	Jes Sonnich Jessen	16.700
180a	Anna Brinch, Esther Brinch og Viggo Brinch, hver med een trediedel	950
197a	Oskar Emil Jensen	850
200a	fru Karen Schmidts dødsbo	900
207a	Niels H. Thøgersen	6.600
208b	Jens Lambertsen	1.700
215a	E. B. Sørensen	4.700

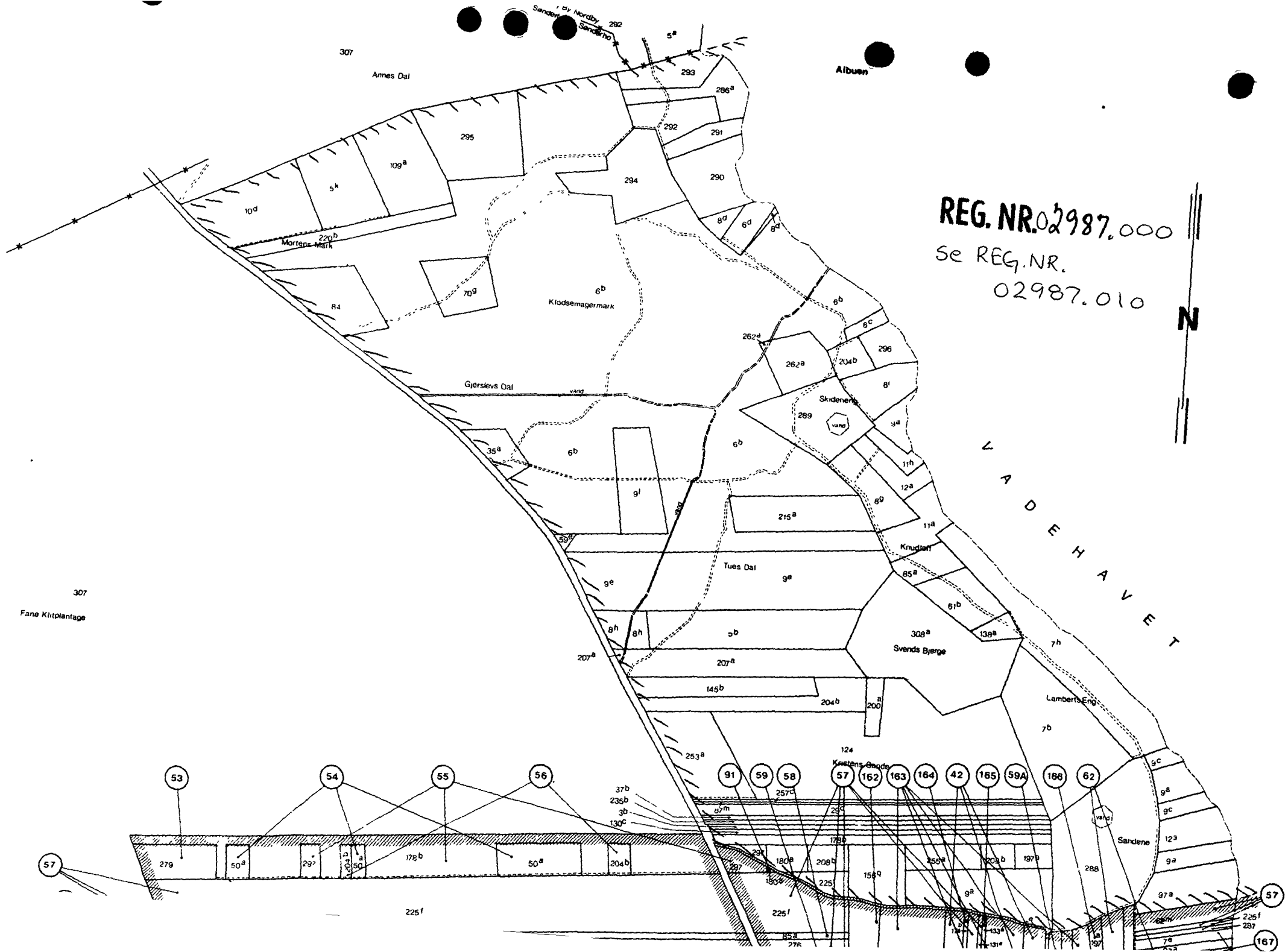
<u>Matr.nr.:</u>	<u>Navn:</u>	<u>Erstatning:</u> kr.
220b	Aksel Brinch	2.500
225f	Magnus Jensen	800
253a	Mette Marie Lauridsen	5.520
253b	Staten	0
255a	A. M. Jensens arvinger v. Aage Thomsen	1.850
264	Jessie Møller (Staten nuværende ejer)	1.250
286a	Jens Bjørslev Pedersen	625
289	I/S Sønderho gl. Fuglekøje v/ A. Brinch	5.900
290	Claus Schmidt	1.800
291	Niels Jensen Lauridsen	600
292	Metha Sørensen	2.000
293	Jens Harald Sørensen	1.900
294	I/S Albu Fuglekøje v/ S. Brinch Hansen	5.200
308a	Sønderho kommune	0

Erstatningsudgifterne, ialt kr. 200.245,00, alt med renter 5 % p.a. fra den 22. april 1963 til den 30. sept. 1964 og 6 % p.a. fra den 1. oktober 1964 og til betaling sker, udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Ribe amtsfond og de i amtsråds kredsen beliggende købstadkommuner i henhold til den senest offentliggjorte folketælling.

Kendelsen vil være at tinglyse som adkomst for staten ved klitdirektoratet til ejendommen matr.nr. 124a, Sønderho by og sogn.

Udskriftens rigtighed
bekræftes

G. Hermann
G. Hermann

REG. NR. 02987.000

Se REG. NR.
02987.010

N

L A D E H A V E T

53

54

55

56

57

91

59

58

57

162

163

164

42

165

59A

166

62

57

167

FREDNINGSNÆVNET>

Kort 1112 IV NØ og 1113 III SØ

REG. NR.

02987.000

22/4 1963

K E N D E L S E

afsagt den 22. april 1963

af

Fredningsnævnet for Ribe Amtsrådskreds

vedrørende

fredning af arealer i den nordlige del af

SØNDERHO SOGN

FULDT UD CITERET I OFN KENDELSE AF 10. DECEMBER 1964

KORT >

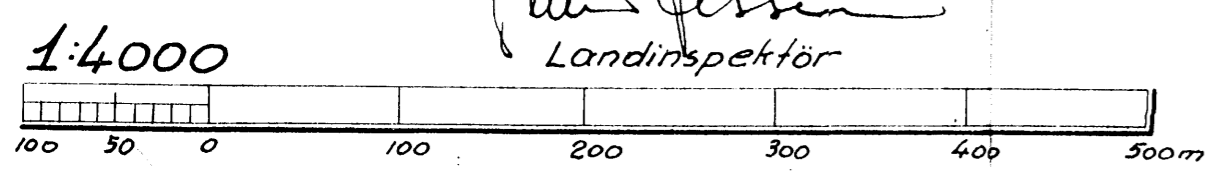

Signaturforklaring:
 ————— : Fredningsgrænse
 - - - - - : 300 m Skovfredningsgrænse
 : 100 m Kystfredningsgrænse

Skitse over del af
 Sønderho By,
 Sønderho Sogn,
 Skads Herred, Ribe Amt.

Udfærdiget i Vorde i april 1963

P. Jensen
 Landinspektör

Naturfredningskonsulentens kontor København d. 3-12-64.
By: Sønderho
Sogn: - -
Plan nr. Ri b. 111.

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMTS FREDNINGSKREDS

Frisvadvej 3 . 6800 Varde

Telf. (05) 22 03 99

Formanden

Frednings

REG. NR. 2987

Varde, den

200489

Brev nr.

/jd.

Modtaget i Fredningsstyre

21 APR. 1982

J. nr. 133/1981.

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet Ribe amtsråd, udvalget for teknik og miljø, Ribe, således:

"I besvarelse af Ribe amtsråds andragende af 22. maj 1981 angående tilladelse for Oksbøl Skovdistrikt, Oksbøl, til anlæg af vildtager og ridesti på fredet areal på Fanø (arealerne omkring Fuglekøjerne på Fanø) skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af kendelse af 10. december 1964 meddele tilladelse til det planlagte projekt på vilkår, at dette udføres i overensstemmelse med de nævnet forelagte planer, og de nævnet iøvrigt givne oplysninger.

Nævnets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K, af andrageren, Ribe amtsråd, kommunen, Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsstyrelsen, jfr. naturfredningslovens § 58.

Evt. påbegyndelse af projektet må derfor ikke ske inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Overfredningsnævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år."

P. n. v.

J.S. Henriksen
sekr.

FREDNINGSNÆVNET
FOR

REG. NR. 0 2987

Varde, den 10 DEC. 1984

RIBE AMTS FREDNINGSKREDS

Frisvadvej 3 . 6800 Varde
Telf. (05) 22 03 99

Mødetaget i fredningsstyrelsen

Brev nr. 0 1450

Formanden

10 DEC. 1984

/es

J.nr. 226/1984

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet Landsforeningen af 1923, Sønderho Jagtforening, v/J. Rahbek, Lægeboligen, Sønderho, 6720 Fanø, således:

"I besvarelse af Deres andragende af 25. okt. 1984 angående tilladelse til istandsættelse af Sønderho Fuglekøje på ejendommen matr. nr. 288, Sønderho by, Sønderho, skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af fredningskendelsen vedrørende arealer omkring Fuglekøjerne på Fanø af 10. dec. 1964 meddele tilladelse til den planlagte istandsættelse på vilkår, at denne sker i overensstemmelse med det fremsendte materiale og de nævnet iøvrigt givne oplysninger.

Det er endvidere en betingelse,

at Ribe amtsråds tekniske forvaltning orienteres af ejeren, idet amtsrådet er ansvarlig for pleje af privat fredede arealer, når arbejdet ønskes igangsat og/eller når der ønskes foretaget ændringer af de planlagte foranstaltninger.

Nævnets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K, af andrageren, Ribe amtsråd, Fanø kommune, Danmarks Naturfredningsforening og Fredningsstyrelsen, jfr. naturfredningslovens § 58.

Eventuel istandsættelse må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, før end sagen er færdigbehandlet af Overfredningsnævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år."

P. n. v.

E. b.

Søren Pedersen

sekr.

Fredningsstyrelsen,
Amaliegade 13,
1256 København K.

Ministeriet

1303/9-40

Bir

luc
17/12-84

FREDNINGSNÆVNET
FOR
RIBE AMTS FREDNINGSKREDS

Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 05 13 66 77

Formanden

REG. NR. 2987.00

Esbjerg, den 29 MAJ 1991

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

pha/le

30 MAJ 1991

J.nr. 69/91

Under henvisning til naturfredningslovens § 58 skal nævnet herved meddele, at nævnet dags dato har tilskrevet **Ribe amtsråd, teknisk forvaltning, Sorsigvej, 6760 Ribe således:**

I besvarelse af Deres andragende af **24. april 1991**
angående tilladelse for **Jørgen Toft Kristensen, Kirkensbjergvej 2, Fana**
til ~~opførelse af~~ **udgravning af vandhul**
på matr. nr. **9 e Sanderho by, Sanderho, Fana kommune**
skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § **30 DFN kend. 10/12-1964**
meddele tilladelse til det planlagte ~~byggeri~~ **det** på vilkår, at ~~opførelsen~~ **det** sker i overensstemmelse med ~~de~~ frem-
sendte ~~tegninger~~ materiale m.v. og de nævnet iøvrigt givne oplysninger, **herunder de vilkår, der er nævnt**
i Ribe amtsråds skrivelse af 24. april 1991 d.d. til Dem.

Nævnets afgørelse kan, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af andrageren, Ribe amtsråd, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening og Skov- og naturstyrelsen, jfr. naturfredningslovens § 58.

~~byggeri~~ Evt. ~~byggeri~~ må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

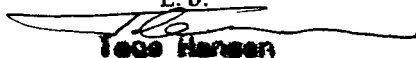
Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Overfredningsnævnet.

Denne godkendelse bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

P. n. v.

E. b.

Skov- og Naturstyrelsen

Tage Hansen

4. kontor

Slotsmarken 13

2970 Hørsholm.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/9-0004
Akt. nr. 3

Bil. 1

FREDNINGSNÆVNET

FOR

RIBE AMT

Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 7513 6677

Formanden

REG. NR. 2987.01

Esbjerg, den 19. maj 1993

PHA/iø

J.nr. 28/93

Herved meddeles, at nævnet dags dato har tilskrevet Esbjerg kommune, Forsyningsvirksomhederne, Ravnevej 10, postboks 2040, 6705 Esbjerg Ø., således:

" I besvarelse af Deres andragende af 2. februar 1993, modtaget i Fredningsnævnet den 10. maj 1993, og behandlet i nævnets møde den 18. juni 1993, skal Fredningsnævnet - efter at Danmarks Naturfredningsforening har udtalt sig om andragendet i en skrivelse af 29. december 1993 - meddele Dem dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 fra Overfredningsnævnets afgørelse af 29. november 1985 om fredning af arealer på den sydlige del af Fanø til den ansøgte fremføring af 10 kv kablet fra station T 189 til station K 5 på vilkår, at kablet skal følge den med gult mærke markerede sti fra matr.nr. 24 d Rindby, Nordby, over klitpartiet vest for vådområdet og ca. 75 meter ad stien på klitpartiets østside til det sted, hvor vådområdet er smallest. Fra dette punkt føres kablet i en ret linie tværs gennem vådområdet til stien øst for vådområdet. Fra dette punkt og til station K 5 lægges kablet i en rende, der graves i den med gult mærke markerede sti.

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 b, 2300 København Ø., jfr. herved

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/9-0002

Akt.nr. 28

*1211/9-0009

PH.

KUS
JH

FREDNINGSNÆVNET

FOR
RIBE AMT

Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 75 13 66 77

Formanden

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

14 JULI 1994

Esbjerg, den

13 JULI 1994

/iø

REG. NR. 2987.00

J.nr. 30/94

Det meddeles herved, at nævnet dags dato har tilskrevet Ribe Amt, Natur- og planafdelingen, 6760 Ribe således:

" I besvarelse af Deres andragende af 17. maj 1994 om opsætning af en mindre bræddevæg i tilknytning til eksisterende hytte på matr.nr. 288 Sønderho by, Sønderho, skal nævnet herved for sit vedkommende meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 fra bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 10. december 1964 samt på vilkår, at det sker i overensstemmelse med det fremsendte materiale m.v., og de nævnet iøvrigt givne oplysninger.

Nævnets afgørelse kan senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 b, 2300 København Ø., af andrageren, Ribe Amt, primærkommunen, Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen, lokale foreninger og lignende, som har væsentlig interesse i afgørelsen, jfr. herved bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12.

Projektet må derfor ikke påbegyndes inden klagefristens udløb.

S. H. H.

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1211/9-0004

Akt. nr. 4

SH.

FREDNINGSNÆVNET

FOR
RIBE AMT

Rolfsgade 94 . Postbox 60
6701 Esbjerg . Tlf. 7513 6677

Formanden

Esbjerg, den

Såfremt en klage er indgivet, må nævnets godkendelse ikke udnyttes, førend sagen er færdigbehandlet af Naturklagenævnet.

Denne godkendelse bortfalder, -såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år. "

P.n.v.

 Poul Hald Andersen
sekr.

Skov- og Naturstyrelsen
8. kontor
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 58
2100 København Ø.

Modtaget i
Naturstyrelsen

7 MAR. 2011

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf. 79 13 66 77
Fax 75 13 69 69
Email.esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

4. marts 2011
Fredningssag 57/2010

J. nr.: 57/2010: Ansøgning fra Foreningen til bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje om dispensation til at udbedre stien fra parkeringspladsen ved Landevejen til Sønderho Gamle Fuglekøje.

Fredningsnævnet har den 19. oktober 2010 modtaget en ansøgning, fremsendt af Esbjerg Kommune, fra Foreningen til bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje om dispensation til at udbedre stien fra parkeringspladsen ved Landevejen til Sønderho Gamle Fuglekøjer.

Ansøgningen vedrører ejendommene matr. nr. 6b, 9l, 35r og 289 Sønderho by, Sønderho, beliggende øst for Landevejen. Ejendommene er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 10. december 1964 vedrørende fredning af arealer i den nordlige del af Sønderho sogn på Fanø. Det er formålet med fredningen at bevare landskabet som et ubebygget, rekreativt område.

Det fremgår blandt andet af Overfredningsnævnets kendelse, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, og at arealerne ikke må beplantes, opdyrkes, opfyldes eller afgraves. Det fremgår endvidere af kendelsen, at der tillægges almenheden ret til færdsel til fods og ophold på hele området bortset fra de afspærrede fuglekøjearealer. Det fremgår endelig af kendelsen, at de veje og stier, der fremgår af det kort, som er vedhæftet kendelsen, skal være tilgængelige for almindelig færdsel til fods, dog med de begrænsninger, som fremgår af kendelsen.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse, såfremt stien skal udbedres.

Fredningsnævnet har behandlet ansøgningen på nævnets møde onsdag den 2. februar 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Foreningen til bevarelse af Sønderho Gamle Fuglekøje afslag på ansøgningen og alene at dispensere til at vedligeholde stien som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund

Overfredningsnævnet afsagde den 10. december 1964 kendelse om fredning af arealer i den nordlige del af Sønderho sogn på Fanø.

Det fremgår af Overfredningsnævnets kendelse, at Klitdirektoratet ved brev af 21. oktober 1961 foreslog Danmarks Naturfredningsforening, at der blev rejst sag om fredning af et areal syd for Fanø Klitplantage omfattende et hedeparti med småklitter, et større klitparti og et mindre opdyrket areal, fordi der var truffet forberedelse til udstykning af arealet i byggegrunde. I brevet hedder det herefter:

”Fra landevejen til Sønderho er der en smuk udsigt ud over farvandet mellem Fanø og Jylland.

På arealet findes nærmest plantagen en del selvsået birk og bjergfyr.

Stedet er overordentligt naturskønt og værdsat af mange, og med dets beliggenhed op til landevejen har utallige trafikanter lejlighed til at glæde sig over dette stykke uberørt natur, hvilket ikke mindst vil blive tilfældet, efterhånden som største delen af Fanø bliver bebygget med sommerhuse. ..”

Danmarks Naturfredningsforening rejste herefter ved brev af 2. januar 1962 fredningssag vedrørende arealet, hvor blandt andet Sønderho Gamle Fuglekøje ligger.

Fredningsnævnet for Ribe amt afsagde den 22. april 1963 kendelse om fredning af arealet og fastsatte blandt andet følgende fredningsbestemmelser for det fredede område:

”...

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke beplantes, opdyrkes, opfyldes eller afgraves...

Arealerne må ikke yderligere bebygges...

Der tillægges almenheden ret til færdsel til fods og ophold på hele området bortset fra de afspærrede fuglekøjearealer... De på vedhæftede kort viste veje og stier skal med de anførte begrænsninger være tilgængelige for almindelig færdsel til fods...

Arealerne må i øvrigt benyttes som hidtil...”

Kendelsen blev med enkelte ændringer stadfæstet af Overfredningsnævnet den 10. december 1964.

Ved brev af 4. oktober 2010 til Esbjerg Kommune, Miljøafdelingen, har Foreningen til Bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje ansøgt om tilladelse til at renovere en eksisterende sti fra P-pladsen ved Landevejen til Sønderho Gamle Fuglekøje.

I brevet har foreningen anført blandt andet:

”...

Det drejer sig som en eksisterende sti, der går fra den store parkeringsplads på landevejen og over til Sønderho Gamle Fuglekøje (se vedlagte kortbilag). Det er den officielle adgangsvej til Fuglekøjen, og den bliver benyttet af et meget stort antal be-

søgende, som har deres vej på tværs af heden til et besøg i den nyrenoverede fuglekøje med tilhørende udstilling. Udstillingen er åben hver dag året rundt, og Sønderho Gamle Fuglekøje repræsenterer den eneste af sin art i Danmark og fungerer nu som et levende museum, hvor de besøgende kan få oplevelser og indsigt i tidligere tiders arbejde med fuglefangst og nyde det store fugleliv, der er i Vadehavsområdet, fra vores udsigtstårn.

Der er en natursti rundt i køjen, og på udvalgte tidspunkter afholder vi arrangementer, hvor et eller flere bestyrelsesmedlemmer viser rundt og fortæller om fuglekøjen. Zoologisk Museum i København har givet tilsagn om fortsat at benytte fuglekøjen til ringmærkning.

Skov- og Naturstyrelsen har forsøgt for nogle år siden at jævne vejen ud og lægge træflis, så den kunne blive mere sikker at færdes på for gangbesværede, barnevogne, cykler mv. men uden held, og i dag fremstår stien som et spor, der ligner noget, der er mere eller mindre tilfældig anlagt.

Såvel for bestyrelsen af fuglekøjen som for de mange, der benytter området, er det et stort ønske for os, at få stien retableret med grus, så den bliver mere anvendelig og sikker at færdes på i årene fremover. Vi ved, at mange gangbesværede ikke har mulighed for at komme ned i fuglekøjen, og det vil også være i overensstemmelse med bestemmelserne i Nationalpark Vadehavet at udvide mulighederne for offentlighedens adgang til natur- og kulturarvfaciliteterne i området

Stien ønskes således retableret i 2,5 m bredde, da vi forventer, at lyng og anden bevoksning med tiden vil vokse ind over stien. Stien bliver anlagt i niveau med hedens overflade. Stien afrettes og befæstes med 15-20 cm genbrugsgrus, som tromles og afrettes herefter med 3-5 cm vejgrus. Samme konstruktion er anvendt ved anlæggelse af tolvskiftevejen til Skovlegepladsen.

...”

Esbjerg Kommune, Miljøafdelingen, har med brev af 15. oktober 2010 forelagt ansøgningen for Fredningsnævnet.

I brevet har Esbjerg Kommune anført blandt andet:

” Vedrørende ansøgning om udbedring af sti inden for fredningen af Sønderho Fuglekøjer

Esbjerg Kommune har den 5. oktober 2010 modtaget en ansøgning fra Foreningen til Bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøjer vedrørende udbedring af eksisterende sti fra parkeringspladsen ved Landevejen til Sønderho Gamle Fuglekøje. Det drejer sig om matr.nr. 6b, 9l, 35r og 289, Sønderho By, Sønderho.

Fredningen

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 22. april 1963 om fredning af Sønderho Fuglekøjer. Formålet med fredningen er at bevare landskabet som ubebygget, rekreativt område. Fredningen indeholder bla. følgende bestemmelse:

”Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke beplantes, opdyrkes, opfyldes eller afgraves.” Om adgangsforholdene er der bestemt: ”Der tillægges almenheden ret til færdsel til fods og ophold på hele området bortset fra de afspærrede fuglekøjearealer ... De på vedhæftede kort viste veje og stier skal med de anførte begrænsninger være tilgængelige for almindelig færdsel til fods.”

Den nævnte sti ønskes udbedret ved udlæg af 15-20 cm genbrugsgrus og 3-5 cm vejgrus i en bredde af 2,5 m over en strækning på 800 m. Stien fremgår ikke af kortet vedhæftet fredningskendelsen. Kommunen vurderer, at arbejdet kan kræve dispensation fra fredningen, og ønsker derfor Fredningsnævnets udtalelse i sagen.

Esbjerg Kommunes vurdering af § 3-beskyttelse, Natura 2000 og bilag IV-arter

Den 14. oktober 2010 besøgte undertegnede stien sammen med Susanne Østerlund og Bjarne Brinch. Stien er oprindeligt anlagt af Skov- og Naturstyrelsen i 1970'erne ved fræsning af jorden og udlægning af flis. Den er ikke blevet vedligeholdt og fremstår nu som en ujævn, omkring 2 m bred trampet sti. Foreningen ønsker at forbedre adgangsforholdene for bla. kørestolsbrugere og gangbesværede.

Stien ønskes udført i genbrugsgrus, som består af nedknust byggemateriale. Genbrugsgrus fremstilles på Fanø, og hovedbestanddelen er beton. Såfremt der skal anvendes andre typer materialer, såsom kalkfrit grus, vil dette fordyre projektet fra omkring 150.000 kr. til over 200.000 kr. som følge af de høje transportudgifter til øen. Tilførsel af kalkholdigt materiale som beton vil over tid kunne medføre mindre ændringer i vegetationens sammensætning på arealet. Da der er tale om et klitsystem, må der dog forventes gennem historien at have været en vis mængde kalk til stede. Ligeegyldigt om der anvendes genbrugsgrus eller kalkfrit grus vil der være tale om tilførsel af fremmed materiale til naturområderne. Kommunen vurderer samlet set, at det miljømæssigt vil være en fordel at bruge lokale genbrugsmaterialer frem for importeret grus.

§ 3-beskyttet natur

Stien går gennem et hedeareal omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Arealets målsætning angiver i hvilket omfang, der kan forventes tilladelse til ændring af et § 3-områdes nuværende tilstand. Arealet er målsat A (højeste målsætning) i kommuneplanen. Det betyder, at der normalt kun gives tilladelse til indgreb, som understøtter kvaliteten af den naturtype, der findes på arealet. Der er tale om et stort, flot hedeområde domineret af Hedelyng, Klokkelyng og Revling med forekomst af flere sjældnere arter, såsom Klokke-Ensian, Benbræk og Klit-Star. Der forventes ikke at ske yderligere væsentlig påvirkning af områder med sjældnere arter ved etablering af en befæstet sti, idet der allerede på nuværende tidspunkt sker et kraftigt slid på vegetationen fra de gående i en bredde på 1-2,5 m. Når dele af stien bliver for ujævn, vælger publikum alternative ruter, hvorved der sker slid på de omkringliggende arealer. Etableringen af en befæstet sti vil formentlig begrænse publikums færdsel til selve stien, hvilket på længere sigt kan medføre mindre slid på vegetationen.

Der er forbud mod at foretage ændringer i tilstanden af beskyttede naturarealer. Kommunen kan dog i særlige tilfælde give dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Det vurderes, at der i denne sag foreligger sådanne særlige omstændigheder.

Etableringen af en befæstet sti vil medføre, at flere mennesker vil få mulighed for at se heden. Netop det rekreative aspekt var et af hovedformålene med, at heden oprindeligt blev fredet. Endvidere vil etableringen af en fast sti betyde, at publikums færdsel uden for stien vil reduceres, hvilket vil medføre mindre slid på vegetationen generelt.

Natura 2000-områder

Stien ligger i Natura 2000-område (habitatområde nr. 78: Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde, fuglebeskyttelsesområde nr. 53: Fanø og Ramsarområde nr. 27: Vadehavet). På udpegningsgrundlaget for habitatområdet er bla. naturtyperne 2140 (klithede), 2130 (grå- og grønsværsklit) og 2190 (klitlavning). Stien og de omkringliggende arealer vurderes at tilhøre disse naturtyper. Ved etableringen af en befæstet sti, vil en del af naturtyperne blive dækket til. Tilstandsændringen vurderes dog at være reversibel, idet naturtyperne vil kunne genskabes ved afskrabning af det udlagte grus. Etableringen af en befæstet sti vurderes at reducere publikums færdsel på naturarealerne uden for stien, hvorved den menneskelige påvirkning af de omkringliggende arealers naturtyper og arter vil mindskes. Samlet set vurderes projektet ikke at medføre væsentlige negative konsekvenser for Natura 2000-området eller de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte.

Bilag IV-arter

Området kan være yngle- og/eller rastested for arterne Markfirben og Strandtudse, der er opført på habitatdirektivets bilag IV som strengt beskyttede. Kommunen vurderer ikke, at etableringen af en befæstet sti vil medføre væsentlige negative konsekvenser for yngle- og rasteområder for Markfirben, Strandtudse eller andre arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Det skyldes at arealet i forvejen er stærkt forstyrret af mange besøgende, og at de påvirkede areal er meget lille i forhold til hedens samlede størrelse.

Kommunens eventuelle dispensation

Foruden en matrikel ejet af Foreningen til Bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje, går stien hen over matrikler ejet af tre andre lodsejere. Kommunen har bedt foreningen om at indhente skriftlig tilladelse fra de øvrige lodsejere til arbejdet. Kommunen vil først give dispensation til indgrebet, når disse tilladelser foreligger.

Såfremt Fredningsnævnet kan godkende det ansøgte projekt, har Esbjerg Kommune til sinde at give dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 på følgende vilkår:

1. Det forudsættes, at det ansøgte udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet.
2. Anlægsarbejdet skal ske på en sådan måde, at varige spor i heden undgås. Kørsel uden for stien skal begrænses mest muligt.
3. Der må ikke foretages nogen form for terrænændringer uden for stien.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde onsdag den 2. februar 2011, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I besigtigelsen deltog for Foreningen til bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje formanden Margit Lund og Susanne Østerlund, for Naturstyrelsen Ribe naturgeograf Jørgen Clausen, for Danmarks Naturfredningsforening Søren Vinding, Johnny Bay og Per Kjær, for Friluftsrådet Hans Fischer Nielsen og entreprenør Bjarne Brinck.

Fredningsnævnets formand oplyste, at Fredningsnævnet den 19. oktober 2010 har modtaget en ansøgning, fremsendt af Esbjerg Kommune, fra Foreningen til bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje om dispensation til at udbedre stien fra parkeringspladsen ved Landevejen til Sønderho Gamle Fuglekøje. Ansøgningen vedrører ejendommene matr. nr. 6 b, 9 l, 35 r og 289 Sønderho by, Sønderho, beliggende øst for Landevejen, der er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse, afsagt den 10. december 1964 vedrørende fredning af arealer i den nordlige del af Sønderho sogn på Fanø. Det er formålet med fredningen at bevare landskabet som et ubebygget, rekreativt område. Overfredningsnævnet har derfor fastsat bestemmelse om, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, og at arealerne ikke må beplantes, opdyrkes, opfyldes eller afgraves. Det fremgår endvidere af kendelsen, at der tillægges almenheden ret til færdsel til fods og ophold på hele området bortset fra de afspærrede fuglekøjearealer. Det fremgår endelig af kendelsen, at de veje og stier, der fremgår af det kort, som er vedhæftet kendelsen, skal være tilgængelige for almindelig færdsel til fods, dog med de begrænsninger, som fremgår af kendelsen. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse, såfremt stien skal udbedres.

Susanne Østerlund redegjorde for ansøgningen og oplyste blandt andet, at stien fra parkeringspladsen til fuglekøjen blev etableret af Skov- og Naturstyrelsen i 1970'erne ved fræsning af jorden og udlægning af flis. Stien er ikke blevet vedligeholdt i de mellemliggende år og fremstår nu som en ujævn, omkring 2 m bred trampet sti, som er vanskeligt fremkommelig både for almindeligt gående og bevægelseshæmmede, og der er et kraftigt slid på vegetationen fra gående i en bredde på 1-2,5 m, fordi publikum vælger alternative ruter, når dele af stien bliver for ujævn. Det medfører slid på de omkringliggende arealer. Etableringen af en befæstet sti vil formentlig begrænse publikums færdsel til selve stien; det vil på længere sigt medføre mindre slid på vegetationen. Foreningen til bevarelse af Sønderho Gamle Fuglekøje vil udjævne forhøjningerne på stiarealet, og derefter skal der udlægges genbrugsgrus, som består af nedknust byggemateriale, og et lag vejgrus. Genbrugsgrus fremstilles på Fanø; hovedbestanddelen er beton. Stien vil komme til at ligge i samme niveau som det omgivende terræn. Stien vil efter restaureringen også være passabel for kørestolsbrugere og andre bevægelseshæmmede borgere.

Søren Vinding oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening er af den opfattelse, at projektet vil betyde, at en typisk hedesti, der som et spor slynger sig gennem landskabet, vil blive ændret til en 2,5 meter bred, markant og synlig sti, som vil fremstå som et fremmedelement i landskabet. Det er naturfredningsforeningens opfattelse, at stien bør renoveres, men den skal også efter restaureringen fremstå som en hedesti, så publikum fortsat får indtrykket af at færdes gennem et hede- og klitlandskab på landskabets præmisser. Hensynet til kørestolsbrugere og andre bevægelseshæmmede kan ikke begrunde en så markant restaurering af stien. Bevægelseshæmmede medborgere kan benytte hedevejen til fuglekøjen, såfremt de vil besøge stedet. Sønderho Gamle Fuglekøje er ikke øens eneste fuglekøje; Albue Fuglekøje er ligeledes åben for publikum og er let tilgængelig. Alle skal kunne nyde naturen, men det betyder ikke nødvendigvis, at alle skal kunne komme alle steder.

Susanne Østerlund anførte heroverfor, at Albue Fuglekøje ikke er restaureret; besøgende får derfor ikke den samme oplevelse dér som ved besøg i Sønderho Gamle Fuglekøje. Foreningen til bevarelse af Sønderho Gamle Fuglekøje vil gerne gøre det muligt for bevægelseshæmmede at besøge fuglekøjen. Det kræver, at stien bliver restaureret.

Søren Vinding bemærkede, at Fredningsnævnet skal være opmærksom på, at fredningen ikke er gennemført af hensyn til Sønderho Gamle Fuglekøje, men fordi man ønskede at bevare landskabet. Det kan ikke undgås, at en hedesti breder sig ud i landskabet; sådan har det altid været. Passage af stien kan lettes ved at udlægge et lag flis.

Fischer Nielsen anførte, at det efter Friluftsrådets opfattelse vil være en god ide at udbedre stien som foreslået af Foreningen til bevarelse af Sønderho Gamle Fuglekøje. Genbrugsgrus og vejgrus på stien vil være synlig i en kort årrække, men den visuelle opfattelse af belægningen vil aftage med årene, så stien vil falde mere og mere sammen med landskabet. Såfremt der lægges flis på stien, vil stien bredde sig, fordi flis splitter i stedet for at samle.

Naturgeograf Jørgen Clausen bemærkede, at genbrugsgrus ikke er et naturligt forekommende materiale på Fanø. Naturstyrelsen er derfor betænkelig ved en grusbelægning på stien.

I forbindelse med besigtigelsen havde Fredningsnævnet lejlighed til at besigtige en restaureret sti fra Postvejen til naturlegepladsen vest for Postvejen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet for Ribe amt udtalte i kendelsen vedrørende fredning af arealer i den nordlige del af Sønderho sogn på Fanø, at ”de af sagen omfattede områder fremtræder som særdeles smukke uberørte hede-klit- og engarealer, som det vil have stor værdi at bevare i forbindelse med Fanø klitplantage mod nord og vest og de til dels ubebyggede arealer af tilsvarende karakter mod syd, hvorved bemærkes, at størstedelen af området særligt i sommertiden daglig passerer af et meget stort antal trafikanter på Fanøs hovedfærdselsåre fra Nordby til Sønderho (Postvejen). Det findes ligeledes ønskeligt, at dette område med de nedenfor anførte begrænsninger sikres for almenheden til fri færdsel og ophold”.

Kendelsen blev stadfæstet af Overfredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Fredningsnævnet skal ved afgørelsen af denne sag tillige vurdere, om det ansøgte indebærer forringelse af de naturtyper og levesteder eller betydelige forstyrrelser af de arter, området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Det lægges til grund, at der ifølge projektet skal foretages gravearbejde på arealet, så stien kan anlægges i en bredde på 2,5 m, at stien skal anlægges i niveau med hedens overflade, at stien skal afrettes og befæstes med 15 til 20 cm genbrugsgrus, som tromles og afrettes, og at arbejdet afsluttes med udlægning af et lag vejgrus på 3 til 5 cm.

Stien snor sig som et spor over heden fra Postvejen til fuglekøjen og fremtræder ikke hverken synlig eller markant i landskabet. Såfremt stien restaureres som foreslået af Foreningen til bevarelse af Sønderho Gamle Fuglekøje, vil stien komme til at fremtræde som et fremmedelement i det ene-stående hedeområde mellem Postvejen og Vadehavet. Herefter og da det er formålet med fredningen at bevare dette hede- og klitområde, vurderer Fredningsnævnet, at det vil stride mod formålet med fredningen af denne del af Fanø at meddele dispensation til gennemførelse af det foreliggende projekt. Fredningsnævnet meddeler derfor Foreningen til bevarelse af Sønderho Gamle Fuglekøje afslag på ansøgningen.

Fredningsnævnet kan tiltræde, at der er behov for vedligeholdelse af stien. Denne vedligeholdelse skal bestå i udjævning af forhøjninger og fordybninger på de vanskeligst passable dele af stien og udlægning af flis inden for den naturlige afgrænsning af den eksisterende sti.

Da vedligeholdelse af stien i denne udstrækning ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet, er det ubetænkeligt at antage, at arbejdet ikke vil resultere i nogen negative påvirkninger af klitoverfladen og vegetationen i området hverken i forhold til fredningsinteresserne eller i forhold til de arter og områder, der på denne del af Fanø er beskyttet efter habitatdirektivet.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, og stk. 2, Foreningen til bevarelse af Sønderho Gamle Fuglekøje dispensation til i dette omfang at restaurere og vedligeholde stien.

Klagevejledning:

Denne afgørelse kan senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt de pågældende, indbringes for Natur- og Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 1360 København NV, af Foreningen til bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje, Fanø Kommune, Miljøcenter Ribe, By- og Landskabsstyrelsen, Skov- og Naturstyrelsen Blåvandshuk, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, lokale foreninger og andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Klage indsendes til fredningsnævnet, der videresender sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Nævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må nævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 4. marts 2011

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Foreningen til bevarelse af Sønderho gamle Fuglekøje, c/o formanden Margit Lund, Villavej 32, Hammerum, 7400 Herning..

Fanø Kommune, Teknik & Miljø, Skolevej 5-7, 6720 Fanø.

Fanø Kommune, Beredskabskontoret, Skolevej 5-7, 6720 Fanø.

Esbjerg Kommune, Natur & Vandmiljø, Teknik & Miljø, Torvegade 74, 6700 Esbjerg.

Miljøcenter Ribe, Sorsigvej 35, 6760 Ribe.

Skov- og Naturstyrelsen, Blåvandshuk, Ålholt, Ålholtvej 1, 6840 Oksbøl.

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 58, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/ Britt Schack Hansen, Kallesbjergvej 18 F, 6720 Fanø.

Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV.

Friluftsrådet Fanø, c/o Hans Fischer Nielsen Gl. Byvej 29, Sønderho, 6720 Fanø.

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Erik Hammer, Bragesvej 23, 8230 Åbyhøj.

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

31. august 2022

FN SJS 22/2022

FN SJS 22/2022: Ansøgning fra Steen Birger Hansen om dispensation til opførelse af et sommerhus på ejendommen, Landevejen 99, Sønderho, 6720 Fanø, matr.nr. 253a, Sønderho indenfor fredningen af Sønderho Fuglekøjer.

Fredningsnævnet har den 24. marts 2022 modtaget en mail fra Fanø Kommune på vegne LandSyd Landinspektører på vegne Steen Birger Hansen om dispensation til opførelse af et sommerhus på ejendommen, Landevejen 99, Sønderho, 6720 Fanø, matr.nr. 253a, Sønderho.

Steen Birger Hansen ønsker at nedrive det eksisterende sommerhus på ca. 32 m² og opføre et nyt sommerhus med samme størrelse og placering svarer til den eksisterende bebyggelse på ejendommen.

Facaderne ønskes udført i superwoodbrædder, taget ønskes udført som et tagpaptag med lister, og vinduerne ønskes udført som træ/alu med antrasitfarve udvendigt.

Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. december 1964 om fredning af Sønderho Fuglekøjer, hvoraf fremgår blandt andet, at genopførelse af eksisterende bebyggelse kun må finde sted efter fredningsnævnets godkendelse.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. juni 2022.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Steen Birger Hansen delvis dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Overfredningsnævnet har den 10. december 1964 bestemt, at arealerne ikke yderligere må bebygges, hverken med tilbygninger til eksisterende bebyggelse eller med nybygninger, ligesom genopførelse af eksisterende bebyggelse kun må finde sted efter Fredningsnævnets godkendelse.

Overfredningsnævnet bemærkede som begrundelse for fredningen:

”...

Fredningsnævnet finder, at de af sagen omfattede områder, fremtræder som særdeles smukke uberørte hede-klit- og engarealer, som det vil have stor værdi at bevare i forbindelse med Fanø klitplantage mod nord og vest og de tildels ubebyggede arealer af tilsvarende karakter mod syd
...”

På kortet nedenfor er ejendommen markeret med gul firkant.

Ved opslaget på Miljøportalen fremgår, at ejendommen ud over fredningen endvidere er beliggende i et Natura 2000 område og et Ramsar område.

Kommunen har på forespørgsel herom supplerende den 31. marts 2022 oplyst:

”...

Da selve byggeriet har samme ”fodaftrek” er der til selve jagthyttens ingen bemærkninger. Men det vil være vigtigt at understrege, at selve arbejdet med at rive ned, håndtere affald, opbevare byggematerialer og etablere den nye jagtbytte inkl. Parkering og drift af køretøjer også skal kunne foregå uden at påvirke tilstandsændringer i den beskyttede hede.

Området lige omkring huset kan ikke siges at være beskyttet hede, men der er ikke foretaget en nærmere afgrænsning. Min anbefaling til processen med arbejdet med etablering af jagtbyttens holdes indenfor det skovbevoksede område, at oplag af affald og byggematerialer minimeres så meget som muligt og at der kun benyttes mindre køretøjer der vil kunne manøvrere i området uden at skabe tilstandsændringer.

Det åbne hedeareal friholdes for al aktivitet, er dette ikke muligt, kontaktes Esbjerg Kommunes Naturteam for en vurdering af om arbejdet/påvirkningen vil kræve en dispensation fra naturbeskyttelsesloven, vær i den forbindelse opmærksom på, at der kan være en længere sagsbehandlingstid.

Såfremt ovenstående retningslinjer følges, vurderer Esbjerg Kommune at projektet kan gennemføres uden tilstandsændringer af §3-beskyttet natur og uden væsentlige påvirkninger af Natura 2000-området da arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget ikke påvirkes væsentligt.

Kan det åbne hedeareal ikke friholdes for al aktivitet inkl. oplag, skal der ske en nærmere vurdering af, om det ønskede vil kunne bevirke tilstandsændringer. I den vurdering indgår også vurdering i forhold til, om der vil kunne ske en væsentlig påvirkning af Natura 2000 og bilag IV-arter. En dispensation vil ikke kunne meddeles hvis der er en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området eller af bilag IV-arter.

I forhold til bilag IV-arter, vil der i området kunne findes flagermus, odder, spidssnudet frø og strandtudse. I forhold til de sidste tre arter, vurderes projektområdet ikke at være særligt egnet i forhold til at være yngle- eller rasteområde. I forhold til flagermus, så er jagthytten, ligesom alle andre bygninger, et egnet yngle- og rasteområde. Der vil derfor i forbindelse med nedrivningen skulle tages de sædvanlige forholdsregler for at sikre sig, at jagthytten ikke er et yngle- eller rastested for flagermus og kontakte en vildtkonsulent fra Naturstyrelsen for rådgivning, skulle der konstateres flagermus i bygningen.
...”

I mail af 5. april 2022 har LandSyd supplerende oplyst:

” ...

Det eksisterende hus vil blive nedbrudt og fjernet ved håndkraft, vil komme direkte i en lukket trailer og bortkørt. Der vil således ikke være byggeaffald på grunden under of efter nedbrydning.

Der vil ikke blive kørt eller parkeret nogen former for køretøjer på det beskyttede hedeareal. Det åbne hedeareal vil ikke blive "berørt" hverken under nedbrydning eller under opførelse af den nye bygning.

Den nye bygning vil blive placeret på nøjagtig det samme sted (og med samme fodaftryk) som det eksisterende hus.

Området omkring det nye hus vil ikke blive præget af byggematerialer, byggeaffald eller lignende da det nye hus kommer som et færdigt hus på en blokvogn og vil blive "kranet" på plads på punktfundamenter, direkte fra landevejen.

Der vil således ikke ske nogen former for indgriben i naturen, hverken under nedbrydning eller under etablering af det nye hus.

Bygherren har netop købt arealet på baggrund af det smukke naturareal, som han ønsker at bevare, netop som et fredet og "fredeligt" areal til fritiden.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 30. juni 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub og det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdorp og det kommunalt udpegede medlem Marco Brodde. Endvidere deltog Steen Birger Hansen, arkitekt Carsten Bolding, Frederik S. Wandall på vegne Fanø Kommune, Mette Sejerup Rasmussen på vegne Esbjerg Kommune, Søren Vinding på vegne Danmarks Naturfredningsforening og Karsten Havemose-Schmidt på vegne Friluftsrådet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Arkitekt Carsten Bolding uddybede ansøgningen. Det er ikke muligt at renovere den eksisterende bygning, der muligvis er opført i 1930. Den eksisterende bygning ønskes derfor nedrevet. På ”fodaftrykket” af denne ønskes en ny bygning opført i et plan med paptag og facade udført med sortmalede brædder. Der ønskes isat større vinduer end i det eksisterende hus, som det fremgår af ansøgningen. Dette af hensyn til krav om redningsåbninger med videre og af hensyn til et ønske om en bedre udsigt. Ansøgeren ønsker, som det fremgår, at der tæt ved parkeringspladsen etableres en mindre overdækket terrasse. Det nye hus vil få en højde på 3,7 m. Det eksisterende hus har en højde på 5,7 m.

Frederik S. Wandall oplyste, at Fanø Kommune kan anbefale, at der gives dispensation. Samlet er bygningskroppen mindre. Materialevalget er fornuftigt af hensyn til det omkringliggende landskab. Det indgår i kommunens positive holdning til sagen, at der ikke vil blive fældet træer eller ødelagt natur i forbindelse med projektet, ligesom det vil være positivt, at en opsat campingvogn vil blive fjernet efter opførelsen af det nye hus.

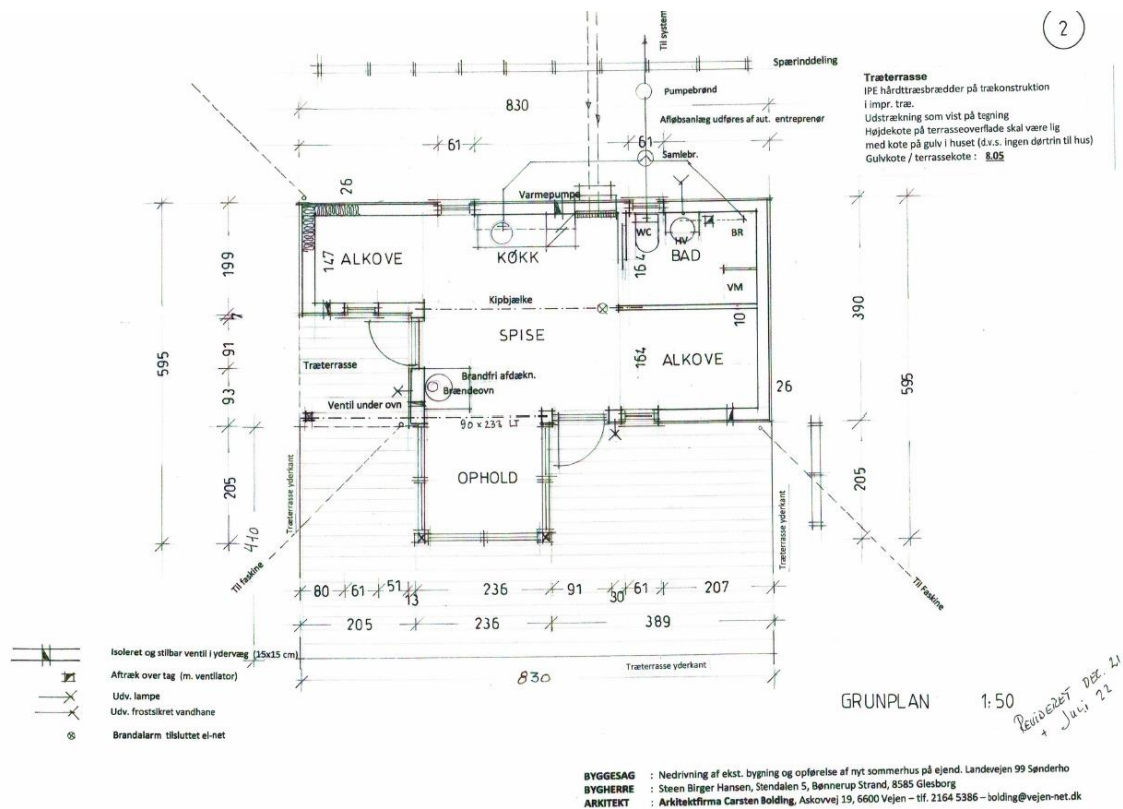
Søren Vinding oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening er tryk ved, at Fredningsnævnet skal træffe afgørelse i sagen. Kloakeringsforholdene er ikke afklaret. Der bør ikke etableres et sivedræn. Tilslutning til offentlig kloak vil være at foretrække. Hvis ejeren ønsker at opsætte en terrasse, bør denne ikke få et omfang ud over det rimelige.

Steen Birger Hansen oplyste, at det er planen, at ejendommen skal tilsluttes offentlig kloak.

Karsten Havemose-Schmidt oplyste, at projektet ser fint ud. Friluftsrådet er enig i, at der i forbindelse med projektet ikke bør foretages terrænændringer.

I forbindelse med mødet blev det oplyst, at Steen Birger Hansen ønsker at anlægge en træterrasse, hvilket ikke fremgik af ansøgningsmaterialet. Det blev derfor besluttet at udsætte sagen på indsendelse af nærmere oplysninger om den ønskede træterrasse med henblik på, at denne ansøgning kunne indgå i den samlede afgørelse.

Den 1. juli 2022 fremsendte arkitekt Carsten Bolding følgende tegning, der viser terrassens udstrækning, højdekote og belægning på træterassen:

Fredningsnævnet har i brev af 8. juli 2022 sendt oplysningerne om træterrassen i høring til Steen Birger Hansen, Fanø Kommune, Esbjerg Kommune, Miljøstyrelsen, Kystdirektoratet, Lemvig, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Sydvestjyske Museer, Ribe, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Fanø, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Fanø med høringsfrist den 1. august 2022.

Esbjerg Kommune har den 8. juli 2022 anført:

” ...

De helt nære arealer omkring hytten opfylder ikke kriterierne i forhold artsindholdet til at være omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 som beskyttet hede.

Det ansøgte vil få et fodaftryk på i alt 66,4 m².

Der er på ejendommen frem til i dag sket omfattende oprydning/fjernelse af brændestabel/skur og hvad der kunne ligne et skur til et das. Da disse ville have ligget i skyggen af huset på luftfotoet fra 1954, er det ikke muligt for mig at afgøre om disse strukturer var på ejendommen inden fredningen trådte i kraft.

Var disse strukturer lovlige, vil den samlede bygningsmasse og dermed fodaftryk i område ikke ændre sig væsentligt fra tidligere, men nu blot være samlet omkring huset, hvor de nære arealer ikke opfylder betingelserne til at være beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Esbjerg Kommune har på den baggrund ingen bemærkninger til det ansøgte.
..."

Kystdirektoratet har den 12. juli 2022 oplyst, at de ikke har indsigelser til projektet.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 14. juli 2022 anført:

"...

På det fremsendte tegningsmateriale ... ser det ud til, at træterrassen fordobler husets areal? Det var ikke DN's opfattelse, at det var den model, som blev drøftet på mødet den 30. juni 2022.

DN er stadig af den opfattelse, at en terrasse med en udstrækning som husets længde og en bredde, så ejeren kan komme rundt om husets østside med sin kørestol er i orden. Vi forestiller os derfor en terrasse med en bredde så der ca er en meter øst for husets "opholdsrum" vil være nok.

..."

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger. Som følge af beliggenheden skal betingelserne i naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 tillige være opfyldt. Ifølge denne bestemmelse kan fredningsnævnet kun meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det er formålet med fredningen at sikre området, der fremtræder som særdeles smukke uberørte hede-klit- og engarealer. Det bemærkes, at den eksisterende bygning efter det oplyste må antages at være blevet opført før, området blev fredet.

Efter besigtigelsen er det Fredningsnævnets vurdering, at ønsket om nedrivning af eksisterende sommerhus er velbegrundet. Den nye bygning vil samlet være mindre fremtrædende i landskabet end den eksisterende bygning. Nedrivning og opførelse af en ny bygning på ejendommen i et materialevalg som anført findes ikke at være i strid med fredningens formål. For så vidt angår den ønskede træterrasse finder Fredningsnævnet derimod, at den bør begrænses som anført nedenfor.

Fredningsnævnet meddeler derfor delvis dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2, til det ansøgte på vilkår:

at huset opføres på det ifølge ansøgningen anførte sted med størrelse og materialer som fremgår af ansøgningen,

at træterrassen på den østlige side af huset højst må udføres i en udstrækning svarende til husets længde og i en bredde på 1½ m målt fra den østlige facade, dog således at bredden de første 2,05 m

af facaden tæt på parkeringspladsen (og eksklusiv den overdækkede del af træterrasse) må være 2,55 m bred,

at der i forbindelse med nedrivningen af det eksisterende hus skal tages de sædvanlige forholdsregler for at sikre, at bygningen ikke er et yngle- eller rastested for flagermus, samt

at en vildtkonsulent fra Naturstyrelsen skal kontaktes for rådgivning, hvis der konstateres flagermus i bygningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det

nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 31. august 2022

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Steen Birger Hansen,

Fanø Kommune, raadhuset@fanoe.dk , bgseaj@fanoe.dk; bgtmfhw@fanoe.dk
Esbjerg Kommune, miljo@esbjergkommune.dk; mesej@esbjerg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Kystdirektoratet, Lemvig, kdi@kyst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Sydvestjyske Museer, Ribe, museum@sydvestjyskemuseer.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Fanø, fanoe@dn.dk, dnfanoe-sager@dn.dk ,
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, fanoe@dof.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk
Friluftsrådet Fanø: sydvestjylland@friluftstraadet.dk